

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Fe-
Ara 5 lej
dator-responsabil-Felelős szerkesztő:
167. Jámor Péter. Adminisztrator
delegat si girak responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Sectia III.
Csütörtök, május 18.
1939—5699. Ijar 29.
XXII. évfolyam, 110. szám.

Ha postai
pózták in num
No. 30523/1934
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj Str.
Máron

Megjelent az angol Fehér Könyv

Augusztus 16-án Genfben ül össze a cionista világkongresszus Egész Palesztinában proklamálták az általános zsidó sztrájkot

London, május 17. (Rador) Szerda este 9 órakor mondotta be a londoni rádió az új angol kormány-nyilatkozatot, illetve a Fehér Könyvet, amelyben a mandatárius kormány jövendő Palesztina-politikáját szögezi le. A kormány-nyilatkozat azoknak a javaslatoknak a vonalán mozog, amelyeket az angol kormány a londoni Palesztina-konferencián terjesztett elő.

kosságokért, de egy olyan mozgalom vezéré is, amely hónapokon át igyekezett elégedetlenséget és zavargásokat előidézni a Palesztinával szomszédos arab államokban is. A gyarmatiügyi miniszter bejelentette, mi-helyest a béke és a rend helyreáll, szabaddá vá-

fogják helyezni a rendszabályokkal kapcsolatosan letartóztatott arabok és zsidók egy részét. Ugyanakkor visszatérhetnek majd azok is, akiket deportáltak, vagy kiutasítottak Palesztinából, hasonló okok miatt.

Az új angol javaslat katonai segítséget ígér Szovjet-Oroszországnak

Meglepetést keltett Londonban Potemkin genii utjának elmaradása. Német-orosz közlekedés érdekében menesztették Litvinovot?

London, május 17. A londoni szovjet követség hivatalosan közölte, hogy a május 22-i népszövetségi ülésen sem Molotov, sem Potemkin nem vehet részt. Az előbbi sürgős belső kormányzati ügyek, az utóbbi pedig betegsége miatt. Így a szovjetet Maitsky londoni nagykövét fogja képviselni, — amint ezt már lapunk tegnapi számában közöltük — és ezen az ülésen 6 is fog elnökölni, miután az elnöklés sorrendje a szovjet delegátusra esik. Londonban az a hír, hogy Potemkin nem utazik Genfbe, ki-nos feltűnést keltett annál is inkább, mert a népszövetségi ülést éppen azért halasztották el május 22-re, hogy azon a külügyi népbiztoshelyettes is résztvehessen.

tegnap este elkészítette a Szovjetnek adandó új válaszigényeket, amely hír szerint, sokkal engedékenyebb és magáévá teszi a kölcsönös megsegítés alapelveit. Nehézségeket okoz azonban, hogy sem Molotov, sem Potemkin nem utaznak Genfbe. Halifax moszkvai utja ugyanis éppen azért maradt el, mert arra számított, hogy Genfben tárgyalhat a szovjet külügyi népbiztossal. Az ellenzék ezért is szüntette be a kormány elleni akcióját, de ha az angol-orosz meg-egyeztést nem sikerül rövidesen létrehozni, úgy a kormány nehéz helyzetbe kerül.

Beavatottak szerint a londoni kormány hivatalosan értesíti Moszkvát, hogy Halifax külügyminiszter ragaszkodik ahhoz, hogy Potemkinrel tárgyalhasson, annál is inkább, mert a szovjet válasz és ellenjavaslat mellett Nagy-Britannia nem tudná tőle alá hozni a brit-orosz egyezményt.

London, május 17. (Rador.) Szerdán délelőtt is összeült az angol kabinet, amelyen végleges formában öntötték a szovjeteknek adandó angol választ. Valószínűnek tartják, hogy a választ még ma tevébbítják Sir William Seeds moszkvai nagykövetnek, hogy közölje a szovjet-kormányal. A kabinet ülésén szó volt az orosz kormány azon határozatáról is, amely szerint Genfben Maitsky londoni nagykövettel képviselteti magát.

Az új angol javaslatok

LONDON, május 17. A Daily Express közli a Moszkvának tett új angol javaslatot, amelynek pontjai a következők:
1. Anglia, Franciaország és Oroszország közös nyilatkozatban jelentsék ki azon el-tökélt szándékukat és készségüket, hogy min-den további támadásnak ellenállnak.
2. Szovjet-Oroszország adjon szavatossá-got a Balti-államoknak, valamint Románia-nak és Lengyelországnak, védtelen támadás esetén.

3. Franciaország és Anglia közösen nyuj-tson segítséget Szovjet-Oroszországnak, ha az háborúba keveredne.
4. Vezárhari megbeszélésen szögezzék le a három állam feladatát, ellenségeskedés ese-tére.
A lap úgy tudja, hogy a felsorolt pontok nemcsak keleti, hanem nyugati támadásra is vonatkoznak. Ugyancsak a Daily Express tudni véli, hogy Genfben Halifax és Maitski aláírják az angol-szovjet meg-egyeztést.

Gazdasági egyezmény készül állítólag Moszkva és Berlin között

Berlin, május 17. Gróf Schullenburg moszkvai német nagykövét állítólag tegnap délután repülőgépen Berlinbe érkezett és másfélórás kihallgatáson jelent meg Hitler kancellárnál.
Berlin, május 17. Az United Press német-orozági tudósítója feltűnést keltő hírt közöl. Eszerint nincs kizárva, hogy Berlin és Moszkva között a legközelebbi időn belül nagyfontosságú kereskedelmi és gazdasági tárgyalások indulnak meg, amelyek rendki-vül előnyösen fokozzák a két ország közötti

forgalmat, de ezen keresztül a békés kapcsolatot is.
A tudósító utal arra, hogy Hitler reichstagi beszédében ezuttal mellőzött minden olyan megállapítást, amely a szovjet érzékenysé-gét sérthette volna, viszont nagyon nehezen haladnak a brit-orosz megbeszélések is, ami annak a jele, hogy a Berlin-Moszkva közötti kapcsolatokat eredményes felvételének útját mindkét oldalon egyengotni igyekeznek.
(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

Jeruzsálem, május 17. A Vaad Leumi (a zsidó nemzeti tanács) és az összes zsidó tesztületek között megegyezés jött létre a Fehér Könyvet lefektetett angol politikával szembeni zsidó ellenállás ügyében. Pontos programot dolgoztak ki erre nézve és általános elvként leszögezték, hogy a tüntetések feltétlen fegyelem jegyében kell végbemenjenek.

Dr. Issac Herzog országos főrabbi elren-delt, hogy a Fehér Könyv kihirdetése után fújják meg a szofárt a Szentfalán és az ösz-szes templomokban, amire csak egészen ki-velees történelmi pillanatokban ad engedé-lyt a vallási törvény. A szofár megfújásá-val általában bójót kezd az egész palesztinai zsidóság.

Ma kezdődik meg egész Palesztinában a zsidóság általános sztrájkja az angol Fehér Könyv elleni tiltakozás jeléül. A sztrájk idő-tartama bizonytalan. Egyes hírek szerint Tel-Avivban tíz napos sztrájkot proklamál-tak.

A hatóságok intézkedtek esetleges inciden-sek megakadályozására. Többek között meg-tiltották az angol katonáknak, hogy Tel-Avivba menjenek, ha csak szolgálati ér-dekek erre nem kötelezik.

Jeruzsálem, május 17. A Rechobot és Tel-Aviv közötti országúton arab terroristák le-lőttek Michael Clargot, a News Chronicle című londoni lap 27 éves munkatársát.

Bucuresti, május 17. A Capitala című lap londoni értesülése szerint az alsóház képvi-selőinek egy csoportja, amelyben az összes pártok képviselve vannak, ma megkezdte Teo-dor A. L. Zissu, egy Romániából származó zsidó fiatalember javaslatának tanulmányo-zását. A javaslat Dél-Palesztina, Névev terü-letének kolonizálására vonatkozik. Ezen az arabok által nem követelt területen három-millió zsidó bevándorló volna elhelyezhető.

Jabotinsky varsói nyilatkozata
Varsó, május 17. Vladimir Jabotinsky, a revizionista-cionisták vezére Varsóban a sajtó munkatársai előtt nyilatkozatot adott, amely-nek során többek között azt mondta, hogy össze kell hívni a kelet-európai zsidók parla-mentjét, amely a „zsidó szerencsétlenségek parlamentje” nevet viselné.
A zsidóság vezetőinek arra kell kérióniük a kormányokat, hogy a zsidók kivándorlását tegyék lehetővé. A zsidóság teendőit össze-foglalva Jabotinsky hangoztatta a Fehér Könyv visszautasítását, majd leszögezte, hogy a világ zsidósága a legközelebbi idő alatt egymillió katonát tud mozgósítani, aki-ket Palesztinába küldenének az arabok el-lenl harcra.
Genf, május 17. A cionista exekutívó el-határozta, hogy augusztus 16-ra, Genfbe hívja össze a 21. cionista világkongresszust.
Macdonald bejelentése
LONDON, május 17. Az alsóház mai ülésén gy képviselő kérdésére válaszolva Macdonald gyarmatiügyi miniszter kijelentette, hogy az angol kormány elhatározta, hogy a fűmuffit véglegesen távolítja Palesztinától. A kor-mány nem fejezheti el, hogy a fűmuffi nem-csupán vezére volt annak a szervezetnek, amely felbőle a palesztinai terrort és Gyl-

A danzigi probléma és a világbéke

Irta: Dr. Hermann Rauschnigg
a danzigi szenátus volt elnöke.
Alábbi cikk írója, aki 51 éves, fia egy földbirtokosnak és katonatiszt-nek, régi keletporoszországi paraszt-család leszármazottja. A békekötés után a Lengyelországnak itél Posen-ben a német kisebbség kulturális ügyeit vezette. 1932-ben elnöke lett a danzigi Landbundnak, 1933-ban a város szenátusának élére került. 1934 novemberében önként vissza-lépett ebből a méltóságból. Utána megírta „Die Revolution des Nihilis-mus” című feltűnést keltő művét.

A danzigi probléma igen jól megoldható. Am olyan megoldás, mely az összes feleket kielégíthetné egy megbékélt Európát tétel-lez fel. Mindenekelőtt pedig a résztvevők jóindulatát követeli.

Ez a probléma Hitler uralomrajutásáig Németországban kedvező szellemben érlel-ődött, anélkül, hogy emiatt elhanyagolták volna Lengyelországnak fontos igényeit a tengerre való bejárához. Nyugodtan állit-hatom, hogy a nemzeti szocializmus alatt történt fejlődés nélkül Danzig egy megbé-kélt és szerződésekké lefegyverzett, egy haladó együttműködésre eltökélt Európá-ban egész biztosan visszakerült volna Né-metországhoz. Csak egy ellenséges versen-gés által széjjelszaggatott Európában vá-lílik a probléma megoldhatatlanná.

Bizonyos, hogy Danzig a háború előtt német város volt. Jellegénél fogva előző évszázadokban is az volt, amellott, hogy a lengyel birodalomhoz tartozott. Nem kell beszélünk a régi időkről, fontos, hogy ab-ban az évszázadban, amikor Danzig a né-met birodalomhoz, helyesebben a porosz államhoz tartozott, nem létezett egy Len-gyelország, amelynek kényszerű kívánsága lett volna a tengerhez való szabad kijárat. Danzig „mögöttes ország része” voltaképpen Oroszországhoz tartozott, ennek pedig volt elég kikötője és nem volt szűksége Danzig-ra. Földrajz-politikailag azonban a danzigi öböl zárt egység. Ha az ember a térképre néz, láthatja, hogy az egymással ellenséges Németország és Lengyelország között az öböl kettéosztása aligha realizálható. Egy ilyen elválasztás nem biztosíthatná a bé-két, sőt mondhatnánk, hogy ez az égő ka-nócot közelebb hozná a puskaporos hordó-hoz.

Mint danzigi német, nagyon is akarnám, hogy ez a város visszakerüljön egy békés német birodalomhoz, de éppolyan határo-zottan ki kell jelentenem, hogy Danzig az imperialista és nemzeti szocialista Harma-dik Birodalomban a német flottabázis kiépítését jelentené. Jelentené továbbá Gdynia-nak, az egyetlen lengyel kikötőnek bármily-en időben való könnyű elpusztítását. Ez pedig Lengyelországot teljesen elzárná a tengertől. Jelentené végül azt is, hogy Len-gyelország feladja az ugynevezett Vistula korridort. Vagyis jelentené Lengyelország felosztását és mint felfelé törekvő nagyhatalomnak végleges elintézését.

Hitler politikai módszere legkevésbé alkalmas a danzigi problémának tartós meg-oldására. Eddigi politikai akciói nem joga-sítják fel őt, hogy szószólója legyen a sza-badváros visszacsatolásának Németorszá-g-hoz, azzal az indokollással, hogy Danzig né-met jellegű. Ezt a jogát eljátszotta azzal, hogy Prágát megszállotta.

Évekkel ezelőtt alkalmam volt Hitler sze-mélyes jelenlétében és az ő szoros környe-zetében értesülni az ugynevezett keleti poli-tikáról. Lényege ennek az ugynevezett „Ostraum-politikának” a terv, hogy a né-met birodalmat a keleti határokon körül-

ek

gy még nagyobb mérték-munkát, amellyel a Duna meg.

n Contescu köszönetet zottságon vésztvevő négy szenvenvel teli gesztusaik-hogy milyen értéket tu-skis ország javára történt nek lojalitása kétségen

r ezután öfelsége Károly

Teodorescu tábornok ten-miniszter, Titeanu sajtó-alminiszter, valamint lis. Pais ellentengemagy na Maria torpedóromboló aba indultak.

szág kilép övetségből?

május 16. Néhány svéd-ól ír, hogy Svédország-évése érdekében kilép a mert a genfi „hivatag-é alakult át.

zláv régens-szsaérkezett grádba

16. Pál jügoszláv régens-e. Olga hercegnő, Olasz-visszaérkezett Belgrádba. király, a régensstanés, y tagjai és Olaszország-tak a régenshercegi párt.

a Londonban

6. A People című lap ér-m Béla, a magyar prole-ülügyi népbiztosa, Moszka-rezett. Kun Béláról régóta ni hír. Legutóbb az a hír hogy a szovjet rezsim során őt is kivégezték.

adémia tegnapi ülésén-ének adózott. Bucuresti-tomán Akadémia tegnapi-iben elhunyt tagjai: Mária-triánka, Octavian Goga, rinescu és Averescu mar-zott.

agyar külügyminiszter be-kérdésről. Budapestről-ör külügyminiszter a vá-során Magyarország kül-ól beszélve kijelentette, mokat aszerint itéli meg, kisebbségekkel bannak. A-ükánknak vissza kell tér-zadokkal ezelőtt — állott, rték a „kisebbségi” szót, kivánja, hogy nemzetisé-kisebbségek.

zások vizsgálják felül a-ankásszervezetek működé-entik: A Pesti Hírlap ér-kormány vizsgálatot ren-okkrata szakszervezeti ta-atósága alatt álló öszes-tek működése ellen. A-niszteri biztos végzi. Egy-szakszervezet működését

il Szatmáron az állampol-brán törölt polgároknak. nk jelenti: A szatmári-ézte az idegenellenőrzést. Szatmár város területén-alamint a revizió során-állampolgárokhoz és azok-ó-tekettek s így elvesztették- hogy 30 napon belül je-39

önyv- és Lapkiadó F. T. rada Baron L. Pop 10. fon: 18-60.

övezik egy felszűrésen és Németországnak átvett államokból álló koszorúval. Ezekben az államokban — amelyek egyébként államjogilag és katonailag szövetségben állanak — a gazdasági és politikai élet hordozói a németeknek egy felsőbb rétege lenne. Német nagybirtokosok gazdálkodnának az idegen faj munkásokkal. A vazallus országok népfölöslege bejutna kevésbé kvalifikált munkatévés céljára a birodalomba, míg a német nép az összes gazdasági ágazatokban a képzett munkások tömegeit adná. Ezen elgondolás szerint alacsonyrendű népek új jobbágyságot kellene bevezetni, amelyet egy új német urrend tartana kézben és ez tartós politikai nyugalom biztosítana a német birodalomnak. Kik volnának ezek a felszűrésen állampolgárok? Mindenekelőtt a Balti-államok, de épügy Lengyelország, Románia, Jugoszlávia, Magyarország és az akkor még fennálló Csehszlovákia. Hierarchikusan tagozódott „Népszövetség” lenne ez, fél- és látszatszerűenitással, de Németországtól való teljes függőséggel. Ez volt a jövő politikai kép, amelyet a körökben megrajzoltak és amely ma nem is látszik olyan fantasztikusnak, mint annakidején, különösen amióta megteremtették a cseh-morva protektorátust.

Hitler helyeselte ezeket a terveket, de hozzátett néhány jellemző megjegyzést. Különösen bizonyos határállamok érdekelték. Azt mondta, hogy ezekből az országokból ki kell vándoroltatni az eddigi lakosságot és helyet kell adni egy német parasztközből álló kompakt településnek. Ennek a véghezvitelére érdemes feláldozni egy egész ifjú generációt. Számszerűen is megmondta, hogy *kétféle ember vándoroltatást sem kell visszatámasztani*. Meg is említette az országokat: Csehország, Morvaország, Pomerel vidéke, Posen, Felső-Szilézia, tul az egykori birodalmi határokon, egészen a Bugnarev és a Bzura Raska vonalig. Ezek egyébként stratégiaileg is fontos vonalak. Litvánia ellenben — mondotta Hitler — olyan ország, amely fájlag könnyen asszimilálható. Itt elegendő lenne, ha egy felsőhatalmi réteg uralkodna, ugyanígy Baltikumban, Lettországból és Észtországból. Itt elegendő lenne, ha a lüvlandi lovagrend leszármazottjai, vagy a balti bárók unokái helyre hoznák ama mulasztásokat, amiket rendi gögből elkövettek a német fajiság ellen.

Voltaképpen ma is ez Hitler irányvonala, amikor danzigi követeléseit hangoztatja és amikor autószerződést akar átvezetni a Vistula-korridoron. Nem annyira Danzigról van szó, mint inkább a „gigantikus” tervekről. A tervek keresztülvitelére követeli elsősorban Lengyelországot leigázását. Viszta akarja szorítani Lengyelországot olyan területre, amelynek ne legyen 15 milliónál több lakója. Olyan követelés ez egyébként, amely benne van Hitler „Testament” című régi proklamációjában. A mai követeléseinek gócpontjában szintén Lengyelországot katonai hatalmának megtörése áll. Nem kell sokat magyarázni, hogy az ember megértse, mit jelent ez. Jelenté a nemzeti szocializmusnak az egész európai keleten, egész Szovjetországig határáig való kiterjedését.

Bizonyos, hogy néhány német lelkesedik ezekért a tervekért. De a német nép a maga tömegében nincs érdekelve ebben a politikában. Egyszerűen helyteleníti más államok és népek elnyomását. Az ilyen rendszer pedig jelenté a nyugati Európa végét.

Be kell vallani, a nemzetek már megunták ezeket a sovinsták mesterkedéseket. Az idő már megérett egy egészen új orientációra, amelynek a Népszövetség az ő negatív kollektív biztonságával csak előjátéka lehetne; pedagógiai előjáték. Az európai államokat szövetséges rendbe kell szervezni, olyan rendbe, amelynek alapja a szabadság. Az ilyen szövetség a siker kilátásával szembe tud helyezkedni a hitleri politikával. A nyugati demokráciáknak kell, hogy legyen politikai irányvonaluk, mert csak ez tudja visszahozni a világ békéjét és ezzel együtt a jólétet és a kulturális felvirágzást.

A Zsidó Távírat Iroda Jelenti:

Palesztina

„ROBBANÁSHOZ VEZETHET AZ ILLEGÁLIS BEVÁNDORLÁS ERŐSZAKOS FELTARTÓZTATÁSA” — IRJA BALFOUR UNOKAHUGA. Dugdale asszony, Balfour lord unokahuga és életrajzírója, feltűnést keltő cikket közöl a Manchester Guardianban, amelyben többek között a következőket mondja:

„Senkinek sincs joga deportálni azokat a zsidókat, akik illegálisan jönnek Palesztinába. Macdonald ur azonban kijelentette legutóbb az alsóházban, hogy újabb lépéseket fog tenni, hogy gyakorlatilag lehetetlenné tegye a titkos utakon való bevándorlást. Be kell várnunk, melyek lesznek azok a módszerek, amiket a miniszter igénybe venni szándékszik. Az illegális bevándorlás erőszakos feltartóztatása mindenestre olyan robbanáshoz vezet, amely romba döntheti a palesztinai békéhez fűzött összes reményeket és amelynek egész Amerikában nagy visszahatása lesz. Sohasem fognak a zsidók hozzájárulni ahhoz, hogy zsidókat, akik szemekkel megpillantották Palesztina partjait, elűzzék onnan. A hajók ezen utasai a tengerbe fognak ugrani és a partokon megmenekülnek fognak találni, akik kiemelik őket a hullámokból. Ilyen ez a nép és ilyen is kell legyen, mert a kormány korlátozza a legális bevándorlást. Az egyetlen megoldás az ország gazdasági befogadó képessége elvének visszaállítása. A mandatárius hatalom egyébként kifejezetten hangsúlyozta ezen készséget, midőn 1937. júliusában — abban a hiu reményben, hogy ezzel megnyugtathja az arab szélösségeket — felhívta a kötelezettségeit. Csak ezzel a becsületesen alkalmazott elvvel és ennek megfelelő bevándorlási törvények intézményesítésével számíthat a kormány a zsidók együttműködésére. Még mindig nem késő megtenni ezt a lépést, amely elháríthatná az elkerülhetetlen tragédiát a palesztinai angol uralom felől. Kérjük talán a „halál hajóinak” kisérteties utasait sem fognak hiábavalóan bizonyítani.”

A palesztinai politikai helyzetéről szólva Dugdale asszony kifejti, hogy a londoni Palesztina-konferenciának egyik gyümölcse az Anglia becsületességébe vetett bizalom megszűnése, amely valamikor éppoly szilárd volt a zsidóságban, mint saját akarata. Ha teljesen eltűnik az angol becsületesség iránti tisztelet, úgy Anglia maga lesz ennek áldozata.

Emigránsok, menekültek

Nyilvánosságra hozták az angol-Guyana jelentést

Szerdán este nyilvánosságra hozták a Brit-Guayana telepítési lehetőségeit tanulmányozó vizsgálóbizottság jelentését. A három angol és három amerikai szakértőből álló vizsgálóbizottság feladata a következők voltak: kivizsgálni és jelentést tenni arról, hogy a Brit-Guayana-i fizikai, éghajlati és gazdasági körülmények milyen mértékben teszik lehetővé a nagyszámú menekült telepítést, továbbá, hogy hány menekült telepíthető azonnal, milyen pénzügyi alapot igényelne és és melyek a tömegtelepítés további lehetőségei. A bizottság feladata volt egy általános kivándorlási és telepítési tervnek a kidolgozása.

A most nyilvánosságra hozott jelentés nagy vonalakban a következőket tartalmazza: Brit-Guayana nem ideális terület európai menekültek telepítésére számára és szóba sem jöhet az azonnali nagyobb arányú telepítés szempontjából. Ez azonban nem jelenti, hogy ez a terület nem rendelkezik később kiaknázható jelentős lehetőségekkel. A bizottság ötezer gondosan kiválogatott fiatal férfinek és nőnek a telepítését javasolja. Ez a telepítés azonban tervszerű szervezést és felkészítést igényel. Ennek az első kísérletnek a költségvetését a bizottság körülbelül hárommillió dollárra becsüli.

A jelentés megállapítja, hogy Brit-Guayanában nagyobb mezőgazdasági munkára alkalmas területek vannak. A kolónia földje gazdag talajjalattal kincsekben, amelyek megfelelő töke felhasználásával az iparosítást is lehetővé teszi. A közép-amerikaiak könnyen aklimatizálódnak a kolónia egészségügyi és éghajlati viszonyaihoz.

A Brit-Guayana vizsgálóbizottság jelentésének nyilvánosságra hozatala után Harwey és Riley képviselők kérdést intéztek Macdonald gyarmatiügyi miniszterhez, aki a következőket válaszolta:

— A jelentést Fehér Könyv formájában hozzuk nyilvánosságra. A jelentést a Roosevelt elnök kezdeményezésére alakított menekültügyi bizottsághoz címelték és azt egy az angliai, mint az egyesült államokbeli me-

A FEHÉR KÖNYV ALÁÍRÁSÁNAK HIRERE FELBESZAKÍTOTTÁK A PALESZTINAI RABBIK KONFERENCIÁJÁT. A palesztinai rabbi országos konferenciát tartottak Jeruzsálemben dr. Issak Herzog országos főrabbi elnökletével a Sabbat és a Kasrut problémáinak megvitatására. Május 10-ikén azonban váratlanul félbeszakították a konferencia tanácskozásait, amidőn rabbi Fischmann, a cionista exekutív tagja közölte, hogy „aláírták a Macdonald-féle Fehér Könyvet és kimondták az ítéletet.” A konferencia résztvevői könnyekben törtek ki és szoltárok hangjai mellett hagyták el a tárgyalótermet.

AZ AMERIKAI RABBIK TILTAKOZÁSA A FEHÉR KÖNYV ELLEN. Az amerikai ortodox rabbi Atlantic Cityben ülésező konferenciája a palesztinai rabbi szövetség azon híreinek vétele után, hogy külszöbön áll a Fehér Könyv közzététele, nyomban megszakította tanácskozásait. A konferencia résztvevői a zsinagógában gyűltek össze és külön imákat mondtak ebből az alkalomból.

A konferencia táviratot menesztett a londoni gyarmatiügyi minisztériumhoz, amelyben tiltakozik a Fehér Könyv közzététele ellen.

MOSE GLÜCKSOHN ÉS MEIR GROSSMANN AUTOBALESETE CHEDERA MELLETT. Chedera kolónia közelében felborult egy gépkocsi, amelyben dr. Mose Glücksohn, a Haarec című napilap főszerkesztője, Meir Grossmann, a zsidó állampárt elnöke, Josef Grawitzki palesztinai újságíró és dr. Chaim Bogracsov, a palesztinai Klai-cionisták vezetője ült. Glücksohn dr. és Bogracsov súlyosan, Grossmann és Grawitzki könnyebben megsebesültek. Az autó utasai visszatérően voltak Jeruzsálem felé, miután meglátogatták a galileai új telepítéseket.

TENGERÉSZIKOLA NATHANIABAN. A nathániai községi tanács legutóbbi ülését Oved Ben-Ami elnök bejelentette, hogy meggyezés jött létre egy tengerész iskola létesítésére nézve, amelyet Nathániában fognak felállítani. A szerződő felek, a nathániai községi tanács és a „zsidó tengerészet barátainak ligája”. Ben-Ami azt is bejelentette még, hogy tárgyalások folynak repülőiskola létesítésére is, amelyet ugyancsak Nathániában fognak felállítani.

nekültügyi szervezetek figyelmes tanulmányozás tárgyává teszik. Az angol kormány, amely szoros kapcsolatot tart fenn az angliai menekültügyi szervezetekkel, ugyancsak figyelmesen tanulmányozta a jelentést és a közeljövőben nyilatkozatot fog tenni ebben az ügyben.

Harwey képviselő: Ha a kormány ez ügyben határozatot hozott újabb Fehér Könyvben, közli-e állásfoglalását?

Macdonald: Nem hinném, hogy erre szükség volna. Elegendő lesz az erről a helyről elhangzó nyilatkozatom.

Tom Williams képviselő azt kérdezte, vajon a bizottság szakértői által kidolgozott memorandumot nyilvánosságra hozzák-e? Továbbá: igaz-e, hogy egyes szakértők kétkedéseket fejeztek ki a brit-guayana-i telepítési lehetőségeket illetően, tekintettel a kolónia éghajlati viszonyaira és vízhiányára.

Macdonald: A bizottság, amely a végleges jelentést megfogalmazza, figyelembe fogja venni a különböző szakértők véleményét.

Crossley képviselő: Nem tartja különösen a gyarmatiügyi miniszter, hogy a menekültügyi szervezetek egyes képviselői visszatartólag léptek fel az angol kormány Angol-Guayanával kapcsolatos fázódásaival szemben?

Macdonald: Csak annyit mondhatok, hogy a kormány tekintettel lesz a bizottság összes tagjainak véleményére. Általánosságban pedig kijelenthetem, hogy a kormány igen nagy reményeket fűz a brit-guayana-i menekült-telepítési akcióhoz.

AZ OLASZORSZÁGI ZSIDÓ MENEKÜLTEK SEGÉLYEZŐ SZERVEZETEKET A JÖVŐBEN „AZ OLASZORSZÁGI ZSIDÓK SEGÉLYEZÉSÉRE ALAKULT SZERVEZETEK” FOGJÁK NEVEZNI. Az olaszországi zsidó menekültek támogatására alakult szervezet nagymértékben kibővítette tevékenységi körét. A bizottság megváltoztatta nevét és a jövőben „az olaszországi zsidók segélyezésére alakult szervezet”-nek fogják hívni.

A napok a 36 fiatal, 17–35 év közötti zsidó vándorolt ki Olaszországból Angliába. Ezt a csoportot a Kitchener táborban fogják elhelyezni. A napokban újabb tíz személyből álló csoport követi őket.

COSTARICA KÖZTÁRSASÁGA DEPORTÁLTATTA AZ ÖSSZES ELMULT HÓNAPBAN TURISTAKÉNT BEVÁNDOROLT ZSIDÓ MENEKÜLTEKET. Az Associated Press jelentése szerint Costarica köztársaság hatóságai rendeletet adtak ki az összes elmúlt hónap folyamán turistaként bevándorolt zsidó menekültcsaládok deportálására.

Anglia

DR. BLAU EMLÉKE AZ ICA TANÁCSÜLÉSÉN. Az ICA zsidó telepítési szervezete londoni tanácsa ülést tartott, amelyen Sir Osmond D'Avigdor Goldschmid emlékezett meg kegyeletos szavakban dr. I. Blauról, az ICA nemrég elhunyt elnökéről. Sir Osmond vázolta az elhunyt pályafutásának különböző fejezeteit és kiemelte, hogy Blau dr. több mint ötven éven keresztül állott a zsidóság erkölcsi és anyagi érdekeinek védelmében.

Mindama szervezetekben és intézményekben, amelyeknek tagja volt, Blau dr. az odaadott munka mintaképe volt. Ez az odaadás jellemezte egész tevékenységét, gyökerei pedig abból a mély vallásosságból táplálkoztak, amely mély zsidó tudással párosult. A német zsidóságra szakadt katasztrófa egészen le-törte.

A tanács elhatározta, hogy Blau dr. emlékére Dél-Amerikában kolóniát létesít.

Olaszország

ÖT ÉVES A BIRO-BIDZSANI ÖNÁLLÓ ZSIDÓ KÖRZET. A napokban volt az ötödik évfordulója a biro-bidzsáni önálló zsidó körzet proklamálásának. Ez alkalomból nagy ünnepséget rendeztek, amelyen résztvettek az összes helyi szervezetek, valamint az ország-rész gazdasági és kulturális szervezetei.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, május 18.

Bucaresti. 8.30: Reggeli hangverseny, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Déli hangverseny. 13.05: Hangverseny. Közben 14.10: Hírek. 15.10: Érdekeségek. 18: Gyermekóra. Mihail Zirra hangjátéka. 19: Postai időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Kulturális értesítő. 19.20: A Carmen énekar hangversenye. 20: A hősök kultusza. Pamfil Seicaru előadása. 20.15: A rádió zenekara. 20.45: Gh. Niculescu-Basu énekel. 21.10: A hangverseny folytatása. 22.10: Hírek. 22.25: Vasile Alexandru Turnu-Magurele című egyfelvonásos. 23: Hírek. 23.15: Ejjeli hangverseny. 23.45: Francia és angolnyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 12: Hanglemezek. 13.30: Koncert fuvószenekar. 15: Cigányzene. 16.15: Hanglemezek. 18.10: Marjai Erzsébet énekel. 18.40: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: A magyar-ir válogatott labdarugómérkőzés második félidőjének közvetítése. 21.20: Balassa Bálint hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Dohnányi Liszt-darabokat zongorázik. 24: Operaházi zenekar. 1.05: Hírek.

Péntek, május 19.

Bucaresti. 7: Hanglemezek, torna, strandorvosi tanácsok. 12: Ionel Critea zenekarának déli hangversenye. 13: Időjelzés, sport-hírek, vízállásjelentés. 13.05: Cristea zenekar, Mya Boxan énekészámaival. 13.35: Szórakoztató zene, hanglemezek. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Időszert közlemények. 19: Időjelzés. 19.02: Alex. Marcu felolvasása az olasz irodalmi és művészeti életről. 19.17: Olasz népdalok, hanglemezek. 19.35: Egyházzenei hangverseny az evangélikus templomból. 20.20: Ion Zamfirescu felolvasása. 20.35: Mozart: Figaro házassága című operája. Szünetekben 21.20, 22.20 és 23.15: Hírek, sporthírek, valamint francia és németnyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Szalonzenekar. 13.40: Hírek. 14.30: Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. 15.30: Hírek. 17.45: Hírek. 18.10: Cigányzene. 19: Sporthírek. 19.10: Orosz balettzene hanglemezek. 20.15: Hírek. 20.30: Gounod: Faust című operája. 22.40: Hírek. 0: Cigányzene. 1.05: Hírek.

A le

Bucaresti, május 18-án új büntetőrendelelet bocsátotta szigorú büntetést a közrend, a tisztasága ellen vé-

A fővárosi rendőrség a kihágások rögfomalitásokról és nyomomban kirója a szept. Ennek az i-

forradalmi jellegű polgár ezen a téren nem ismert tekintet.

Ezen a téren er-volt a román főváros elhelyezték a f-

bozokat s kosaraka lenségből sem dobtak. Nyáron főtt a-ták a város közpo-

jak és papír hulladé-dára, a járda szé-árut, szemetet...

Az óriási arányú megmaradt tovább-jöllehet a régi Buk-dögött macskák f-

máztak, régen eltűn-szi volt az igazi ny-taságától.

Az új rendszer fi-re az igen fontos t-

tu cigarettacsutká-tetlenül eldobni. Az-bekiséri az illető-

ben kiállítja a pénz-tát. A forgalom te-tozásokról lesznek. Az-

szaszoritják a járdá-désknél senki nem-ña pirosra gyullad-

mosokról nem lehe-és felugrálni, menet-Rend lesz, tisztas-

I-ső Károly, az á-ra előtt, leleplezése-rás van. A monume-borról nyugodtan ál-

hasonló alkotásai ké-lal el. Mestrovici, a-tett magáért: a lovas-ság, lendület van.

A „Victoria” tére-nagy román uralkod-vas-szobrának alapz-

Közben a Calea V-bontják, hogy az új-tó keretet lehesse-t

be uca végre méltó-metropolisznak.

A „Corzo” kávéh-kerítést vontak, a f-

venec találkozóhelye-mét: lebontják. Az o-

datia Carol” két old-kiméletlenül lebontj-

soha nem voltak ily-rest arculata roham-

A Calea (Victorie-tianu) között ezalatt-meg. A körut, amely-szere emlékeztet s-

szándék leforgása-műt ki, ma holnap

Victoriának, minden-a mondain élet zajlá-

A premier-mozik-irága helyarákkal, s-

is ide költözik át. -meg kapuit egy új k-

zen nagyok a prete-az első zenés kávéhá-

lejt fektettek bele a-resti publikumnak t-

Ha a magánépitke-is torpant, ehelyett-

magyobb méretűek. -rium, a régi épület-

uccán épül kb. 120.0-eten; a főváros egy-

sz, amely az Acade-észen a bulvárdig.

Szenátus-téren az

enti:

A legújabb Bukarest

17-35 év közötti zországból Angliába, amer táborban fogában újabb tíz szöveti öket.

SASAGA DEPOR- ELMULT HONAP- BEVANDOROLT ET. Az Associated Costarica köztársaság ak ki az összes az turistaként bevándorok deportálására.

AZ ICA TANACS- telepítési szervezettel, amelyen Sir Schmidt emlékeztet dr. I. Blauról, az önkéről. Sir Osmond futásának különböző hogy Blau dr. több, állott a zsidóság keinek védelmében. és intézmények- Blau dr. az oda- volt. Ez az odaad- ységét, gyökerei pe- ságból táplálkoztak, al párosult. A német asztrófa egészen le-

hogy Blau dr. emlé- omiát létesít.

szág

IDSANI ONALLÓ kban volt az ötödik ni önálló zsidó kör- Ez alkalomból nagy helyen résztvettek az valamin az ország- rális szervezetei.

MŰSOR

ájus 18.
li hangverseny, tor- tanácsok. 12: Déli hangverseny. Közben ekességek. 18: Gyer- ngjátéka. 19: Pontos 19.02: Kulturális en énekkar hang- ntitusza. Pamfil Sei- ádió zenekara. 20.45: el. 21.10: A hangver- Hírek. 22.25: Vasile de című egyfelvoná- Éjeli hangverseny. yelvi hírszolgálat.
mezek. 9.45: Hírek. Koncert fuvózené- 18.15: Hanglemezek. 18.40: A rádió- zetek. 20.25: A ma- ngomérkőzés máso- e. 21.20: Balassa- Hírek. 23: Doh- gorázik. 24: Opera-

is 19.
ezek, torna, strand. el Critea zenekará- 3: Időjelzés, sport- 0.05: Critea zene- maival. 13.35: Szó- zetek. 14.10: Hírek. 10: Időszert közle- 9.02: Alexi Marcu almai és művészeti alok, hanglemezek- verseny az evangé- on Zamfirescu fel- Figaro házassága en 21.20, 22.20 és valamint francia é-

Bucuresti, május 17. A rendőrminiszte- rium az új büntető törvénykönyv alapján rendeletet bocsátott ki, amely május 15-től fogva szigorú büntetéssel sújtja a forgalom, a közrend, a csend, valamint az uccák tisztasága ellen vétőket.

A fővárosi rendőrprefekturán föllátták a kihágások rögtönítélő bíróságát, amely formalitások és hosszas tárgyalások nélkül nyomban kirózza a megállapított bünteté- seket. Ennek az intézkedésnek valóságos forradalmi jellege van, mert a bukaresti polgár ezen a téren nem ismert fegyelmet, nem ismert tekintélyt.

Ezen a téren erősen keleties színezete volt a román fővárosnak. Bár már évek óta elhelyezték a főbb uccákon a szemétdo- hozokat s kosarakat, a polgárok még vélet- lenségből sem dobták beléjük a hulladéko- kat. Nyáron fött kukoricacsutkák borították a város központját, télen tökmag-héj- jak és papírhulladékok; az üzletekből a jár- dára, a járdá szélére dobták a romlott árut, szemetet...

Az óriási arányokban épülő Bukarest, megmaradt továbbra is piszkos városnak, jóllehet a régi Bukarest, amelynek uccáin döglött macskák fölött zöld legyek lako- máztak, régen eltűnt. Am még mindig mesz- szí volt az igazi nyugati metropolisok tisztaságától.

Az új rendszer figyelme, úgy látszik, er- re az igen fontos tételre is kiterjed... Ezen- tul cigarettacsutkákat sem lehet majd bünt- tetlenül eldobni. Az éber rendőr nyomban bekíséri az illetőt, esetleg már azon hely- ben kiállítja a pénzbüntetésről szóló nyug- tát. A forgalom tekintetében is nagy vál- tozások lesznek. Az uttestről a korzót visz- szaszorítják a járdára s az uccakeresztező- deséknél senki nem mehet át büntetlenül; ha pirosra gyullad a jelző lámpa. A villa- mosokról nem lehet többé büntetlenül le- és felugrani, menet közben.

Rend lesz, tisztaság lesz...

I-ső Károly, az államalkotó király szob- ra előtt, leleplezése óta, valóságos bucsujá- ras van. A monumentális bronz lovas-szo- borról nyugodtan állíthatjuk, hogy Európa hasonló alkotásai között méltó helyet fog- lai el: Mestrovici, a nagy szerb szobrász ki- tett magáért: a lovas-szoborban erő, méltó- ság, lendület van.

A „Victoria” téren már építik a második nagy román uralkodó: Ferdinand király lo- vas-szobrának alapzatát.

Közben a Calea Victoriei nagy tempóban bontják, hogy az új királyi palotának méltó keretet lehessen teremteni. A girbe-gör- be ucca végre méltó főútvonala lesz a nagy metropolisnak.

A „Corzo” kávéház köré máris magas kerítést vontak, a fővárosi bohémek ked- venc találkozóhelye rövidesen lezárja üz- emét: lebontják. Azonos sorsra jut a „Fun- dia Carol” két oldalán lévő két palota is: kiméletlenül lebontják őket. A csákányok soha nem voltak ilyen lendületben: Bu- karest arcúlatá rohamosan változik.

A Calea (Victoriei) és a Boulevard (Bra- tianu) között ezalatt nagy versengés indult meg. A körút, amely a párizsi Champs Ely- sére emlékeztet s amely az utóbbi 3-4 esztendő leforgása alatt szinte a földből nőtt ki, ma holnap komoly riválisa lesz a Victoriának, minden tekintetben. Egyelőre a mondain élet zajlása került át ide.

A premier-mozik már itt vannak, még- drága helyarárakkal, s most a kávéházi élet is ide költözik át. A napokban nyitotta meg kapuit egy új hotel is, amelynek egé- szen nagyok a pretenciói... Itt nyílt meg az első zenés kávéház, állítólag nyolcmillió lejt fektettek bele a tulajdonosok. A buka- resti publikumnak tetszik az új kávéház.

Ha a magánépítkezés tempója kissé meg- is torpant, ehelyett a középítkezések annál nagyobb méretűek. Az új belügyminiszte- rium, a régi épület helyén, az Academiei uccán épül kb. 120.000 négyzetméter terít- leten; a főváros egyik legnagyobb palotája lesz, amely az Academiei uccáról átnyúlik egészen a bulvárdig. Rövidesen megkezdik a Szentárus-téren az új igazságügyminiszte-

rium építését. A vasut vezérigazgatóságá- nak felhőkarcolói még az idén elkészülnek.

Ott, ahol az ország főútvonala, Ploesti felől a fővárosba torkollik, gyönyörű pano- ráma tárul az utas elé. A modern utépíté- szet remekelt itt.

A maláriás mocsarakat tavalká alakították át s közöttük széles sosszék futnak ele- gánsan. A mogosiaiai vasútvonal viaduktja

A kolozsvári Kereskedő Tanács megejtette a jelöléseket a parlamenti választásokkal kapcsolatban

Cluj, május 17. A Sfatul Negustoresc (Kereskedő Tanács) helyi osztályának vá- lasztmányi ülést tartott. Az ülésen Comsa Ionel elnököt.

Az ülés 1. pontja a módosított forgalmi adótörvény volt, amely raktárkönyv veze- tésére kötelezi mindazon kereskedőket, akik közvetlenül vásárolnak forgalmi adóra kö- telezett gyáraktól, üzemelektől és amely könyvbe nemcsak a beérkezett, hanem az eladott áruknak is naponkénti részletes bevezetését követeli. A választmány elhatá- rozta, hogy Comsa Ionel, Romanovici Gri- gorie és Pascu Valer tagokból álló delegáció lépjen érintkezésbe a szervezet bukaresti központjával és együttesen határozzák meg a teendő lépéseket a törvény módosítása érdekében. Egyébként tudomásul vette a gyűlés, hogy a Sfatul helyi osztálya az ipar és kereskedelmi kamara útján és a szerve- zet bukaresti központja útján már lépése- ket tett ebben az irányban.

A gyűlés második pontja a hadsereg fej- lesztési alapjához való hozzájárulás volt, amely célból a választmány kebeléből egy bizottságot küldött ki, amely a hozzájárú- lási összegek aláíratását és rendeltetési helyére juttatását fogja irányítani.

Az évi egészségügyi ellenőrzési illeték, gázmaszkok beszerzése és más ügyek le- tárgyalása után, az új választási törvény és folyamatban levő választási előkészüle- tek kerültek tárgyalásra.

A kolozsvári kereskedőtársadalom első-

alatt vezet az avenü, amelynek minden fon- tosabb pontján egyszerű szobrászati mű- vek, szökőkutak váltakoznak; a „Mioara” kut, a „Modura” kutja, amelyet annak a bihari román menyecskének emlékére emel- tek, aki vízeskorsóval kínálta meg a szám- üzésből visszaérkező Károly herceget.

Az avenü egyik oldalán urlovasoknak fenntartott puha talaj van, és amazok tes- zik színessé a sétányt. Igazi Bois de Bou- logne lett a bukaresti sosszé. A diadalív is a párizsi Arc de Triomphe-ra emlékeztet... A Victoria téren az új külügyminiszterium épül, a Victorián az új ipari és kereskedel- mi miniszterium, valamivel tőjebb a Mono- pol hatalmas palotája... (h. e.)

nak olvasótáborunkban olyanok is, akik esetleg hasznát veszik.

Ujabb sorompók zsidó emigránsok előtt

Mindenekelőtt — mint említettük, — fi- gyelmeztetéseket tartalmaznak, hogy az emigránsok óvakodjanak illetékelen utazási ügynököktől. A továbbiakban azokat az or- szágokat sorolja fel, ahová legújabbán be- szüntették a zsidó bevándorlást.

Igy például Bolíviába — mint az Uj Kelet röviddel ezelőtt már közölte, — hat hónapra teljesen beszüntették a bevándorlást. Az il- letékes zsidó szervezetek minden lehető el- követnek, hogy a már utban lévő emigrán- sok partra szállhassanak. San-Salvadorba — még ha az érdekeltek rendelkeznek is beuta- zási vízummal — nem engednek be újabb zsidó bevándorlókat. Erősen megszigorították a Saint Domingóba való bevándorlást is.

Mi a helyzet St. Domingóban?

Dominikából egyébként a következő tudó- sítást közlik az illetékes zsidó szervezetek: „A dominikai köztársaságban egyáltalán nem létezik bevándorlókat védő zsidó komité. A zsidó hitközség mindössze nyolc benszü- lött családot számlál. Összesen 168 zsidó be- vándorló érkezett az országba; javarészüik Ciudad-Trujillo városban telepedett le. Hely- zetük aggodalmas. Két osztrák menekült ká- véházat nyitott, de hamarosan le kellett huz- zák a redőket. Az újonnan érkezettek közül kevésnek sikerült valami tőkét is magával kimentenie. Eddig nem sikerült állandó ke- reseti forrást találniok. Sokan ügynököskö- nek, alig keresve néhány centet. Az orvosok nem kaptak működési engedélyt, bár egy a lakosság, mint a hatóságok igen kegyesen viselkednek a menekültekkel szemben és nincsenek zsidóellenes előítéleteik.

Tőkével lehet valamihöz kezdeni

Az országban cukor-, fémlémez-, szap- pan- és gyufagyárak vannak, rizsmalmok, elég fejlett a dohányipar, stb. Terméinek cukrot, rizst, kávé, kakaót, dohányt, banánt, narancsot, ananászt, zöldségeket. A men- külteknek azonban nehéz az elhelyezkedés, mert a gyárimunkásoknak mindössze 30 szá- zaléka lehet külföldi. De általában szívesen támogatják az emigránsokat. Tőkével lehet valamihöz kezdeni. Butor- és papirgyár léte- sítésére a sűrű erdők folytán nagy lehetősé- gek kínálkoznak.

A város szép, nagy parkjai látványosak és kellemesek. Klimája kintinó. A hőmérséklet plusz 16-32 fok C. között váltakozik. A szo- ba- és panzióber átlag 20-25 dollár ha- vonta. A butor olcsó, a lakások viszont drá- gábbak.

A hatóságok legújabbán 500 dollár ellené- ben adnak ki bevándorlási engedélyeket.”

Növekszik a zsidóellenes közhangu- lat a Távol-Keleten

A charbini kivándorlókat védő bizottság közlése szerint a német utóvallel rendelke- zők részére nagyon megnehezítették a tá- volkeleti államokba való bevándorlást. A né- met kormány nemcsak a zsidók utteleleim- tüntet fel „J.” jelzést, hanem összes nem-ki- vánatos elemeinek utteleivel is ellátja azzal. Viszont lengyel, magyar, litván, vagy más országbeli zsidó emigránsok beutazási enged- élyt kapnak Mandzsukuoiba, részletes kér- désformulárok kitöltése után, ha megfelelő ipari foglalkozással rendelkeznek. Az Észak- Kinába kivándorolni szándékozók előzetesen különleges engedélyt kell szerezzenek, amely kizárólag a charbini bizottság közbejárásá- val kapható meg. A bizottság azonban na- gyon eltanácsozza az érdekelteket, hogy akár Észak-Kinába, akár Mandzsukuoiba igyekez- zenek, mert a zsidóellenes hangulat növeke- dőben van. Csak valóban kivételes esetben tanácsos a Távol-Keletre kivándorolni.

Ujabb remények!

Egy másik körlevélben a Hias központ annak a reményének ad kifejezést, hogy kü- zelebből esetleg újabb kivándorlási lehetősé- geket fog sikerülni kieszközölnök a fele- lős zsidó szervezeteknek. (K-án.)

Capitol Mozgó

A legnagyobb szenzáció!
Tegnap bemutatón óriási siker!
A világ legnagyobb tragikájának

Elisabeth BERGNER

egyetlen gyönyörű világfilmje

Az ellopott élet

Egy hatalmas alkotás a hazátlanokról.

E film londoni bevételét a nagy művész a németországi menekülteknek adományozta.

Hova lehet kivándorolni?

Részletek a „Hias” körleveleiből

Sighet, május 17. (Az Uj Kelet tud.) Az emigránsokat támogató zsidó világszerveze- tek tevékenysége egyre inkább arra korlá- tozódik, hogy az óceánok szerencsétlen vándorait kimentse a lelkiismeretlen kivándor- lási hiénák karmaiból.

A „Hias” központjának tevékenysége is hovatovább arra redukálódik, hogy óvja a menekülni kényszerülteket a kivándorlási ügynököktől, akik még ma is nagyhangu ígéretekkel hirdetik, hogy „összeköttetései” révén ide, vagy amoda tudnak bevándorlási engedélyeket szerezni. Az igazság pedig saj- nos az, hogy a legilletékesebb zsidó világ- szervezetek a legnagyobb erőfeszítések árán sem tudják elérni, hogy a zsidó hontalanok előtt lezárt gyarmati ország-sorompókat megnyissák.

A párizsi Hias-központ legújabb körlevelei is nagyrészt hasonló óvasokat és figyelmeztetéseket tartalmaznak.

Dr. Birnbaum, a Hias szigeti irodájának főtítkára most állítja össze az itteni fiókin- tázat első évtizedes működésének kimutatá-

sait (Szigeten csak 1929. nyarán létesített irodát a Hias), amely angol és jiddis nyel- ven nyomtatásban is meg fog jelenni. A sta- tistikai táblázatokból kitétni, hogy az iroda tíz év alatt több, mint tizezer dossziét fektetett le (rokon-kutatás, családi kapcso- latok felújítása, stb.), több, mint háromezer egyént segített tengerentuli kivándorláshoz.

Míg az első években 5-600 volt a Hias útján Mámárosból kivándorolt zsidók lélek- száma, tavaly ez a szám már alig haladta meg a kétszázat, míg az idén csak abban az esetben fogja elérni a háromszázas lélekszá- mot, ha a most szervezés alatt álló kanadai emigrációs csoport szerencsésen megérkezik Észak-Amerikába. (A statisztikai kimutatás még nem készült el teljesen és így csak hoz- závetőleges adatokkal szolgálhatunk. A pa- lesztinai kivándorlások nem a Hias útján bonyolították le és így annak az adatai egyál- talán nem szerepelnek a kimutatásban.)

A szigeti Hias irodához legutóbb érkezett körlevelekből egyébként kiragadunk néhá- nyat abban a reményben, hogy akadni fog-

Lakását

legjobban biztosíthatja

poloskák ellen

DEAK mérnök garantáltan bevált mód- szerével. Piacța Unirii 7. Telefon 17-17.

HIREK

A „HÖSÖK NAPJA“ KOLOZSVÁRI PROGRAMJA. A Hősök napjának programja május 18-án a következő: Reggel 8 óra: Istentisztelet a hősök emlékeztetere az összes felekezetek templomaiban a polgári és katonai hatóságok vezetőinek jelenlétében. Fél 9: Ünnepi Te Deum a Cuzu Voda téri ortodox székesegyházban a hatóságok fejeinek részvételével. Utána a jelenlevőkből vallási menet alakul és a hősök temetőjé felé veszi útját a Fleacului uton át az utóbbi sorrendben: Csenedőrkordon, Koszovuvők, CFR-zenekar, az Országőr Szervezet, elemi, közép- és főiskolák, Kárpátok selymái, egyesületek és szakmák, köztisztviselők testülete, tartalékos tisztek és al-tisztek, hadirokkantok, egyházi énekkar, papság, a hatóságok fejei, a tisztikar képviselői, diszszázad, község. A menet közben rövid időre megáll a Baba Novac emlékműnél, ahol virágkoszorút helyeznek el, a papság pedig rövid könyörgést mond. A katonai előkészítő és az iskolák reggel 9 órára a hősök temetőjében a téraparancsnokság által kijelölt helyen várakoznak. A temetőben gyásztisztelet lesz. 11 órakor a kürtös vigyázt fúj és a temetőben a megemlékezés jeléül egy percére teljes szünet áll be. Az istentisztelet után Bratianu R. ezredes beszél a hadsereg nevében. A tisztelés a zászló előtt a csapatok fejverrel tisztelegnek, a zenekar a „Szent himnusz“-t játsza, miután elhelyezik a sírokra a koszorúkat és virágokat. Az istentisztelet végeztével az iskolák, társaságok, katonai előkészítő és a hadsereg elvonulnak a sírok előtt. Este 9 órakor díszkaródo és a Mihai Viteazul zászlónak bevonása a Baba Novac emlékműnél.

Eltemették dr. Ciuca volt szubprefektust. Tegnap délután a Regele Ferdinand uti görögkatolikus templomból hatalmas részvét mellett temették el dr. Ciuca Ioan közigazgatási felügyelőt, volt kolozsmezei szubprefektust, akinek koporsóját a gyászszertartás után Mócsra vitték és ott fogják örök nyugalomra helyezni.

Megnyit az

„ALFA“

NEUMANN ZOLTÁN

A canterburyi érsek levelet intézett a pápához, amelyben arra kéri, hogy rendeljen el könyörgést a békéért. Londonból jelentik: A canterburyi érsek levelet intézett a Times-hoz, közölve, hogy azzal a kéressel fordult XII. Pius pápához, rendeljen el könyörgéseket a békéért pünkösdi ünnepére. A Szent-Atya azt válaszolta, hogy ezt megette és egész május folyamán, de főleg pünkösdi napján könyörgő istentiszteleteket rendeznek a békéért.

Szélhámosságok gyűjtene a szigeti Mizraci nevében. A szigeti Mizraci szervezetnek tudomására jutott, hogy két fiatalember a szervezet nevében pénzeket gyűjt Erdély városokban egy nemlétező, „emigránsokat támogató népkönyha“ részére. Felhívjuk az érdekelteket, hogy óvakodjanak a két fiatalembertől, akik közönséges szélhámosságok és saját részükre akarják kamatoztatni a zsidó áldozatkésztséget.

Valutacsempészési ügyben nyomoznak a bucaresti hatóságok. Bucurestiből jelentik: A posta illetékes szervei és a hatóságok erőfeszítésével, Anna ügyében, akik fiktív neveken nagyszámú valutákat csempészték külföldre. Brenner és felesége letartóztatásban vannak.

Robbanás egy londoni műhelyben. Londonból jelentik: Egy külvárosi műhelyben robbanás történt. Négy munkás súlyosan megsebesült.

Pályázati hirdetés

A bistrői ort. izr. hitközség iskolászeke tanító állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly autorizációval rendelkező férfi és nő tanterők, akik a törvény követelményeinek megfelelően román tannyelvű iskolában működni képesek. A vallásos életmódot igazoló és egyéb okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket, a fizetési igények, családi állapot, kor és eddigi szolgálati évek megjelölésével 1939. május 25-ig, alulírott igazgatósághoz benyújtandók. A héber nyelvet tanítani tudók előnyben részesülnek.

Directorul scoalei primare izraelite, Bistriza.

Halálozás. Szatmárról jelentik: Megrendítő haláleset történt Szatmáron. Két nappal ezelőtt Kaufmann Jenő füzernagykereskedő felesége váratlanul súlyosan megbetegedett. A kétségbeesett család azonnal elhozta beteggyárához Elfer professzort, de az ő jelenléte sem tudta megmenteni a kiváló uriaszony életét. Kaufmann Jenőné hétfőn este fél tíz órakor gyögyíthatatlan bélbélulás (bélzáródás) következtében 51 éves korában elhunyt. Az elhunyt uriaszony igazi támogatója volt a szegényeknek. Elnöke és mecénása volt több jótékony egyesületnek, egész életén át gyakorolta a legfőbb zsidó erényt, az adakozást. Több ezer ember jelent meg kedden délután a gyászháznál, hogy lerója kegyeletét emléke iránt.

Meghalt felesége temetésén. Tordáról jelentik: A napokban tragikus haláleset történt. A község mely részétől mellet helyezett örök nyugalomra Rancel nyugalmazott törzsröster feleségét. A temetésen résztvett a haláleset által mélyen sújtott férj, Rancel öröster is, aki a koporsó után haladt. A temetési menetben egyszer csak a fejéhez kapott és eszméletlenül esett össze. Orvost hívtak nyomban segítségül, de az már nem segíthetett rajta, mert az öröster pár perc alatt kiszvedett. Az orvosok megállapítása szerint Rancel halálát agyszélhűdés idézte elő.

A „Mircea“ iskolahajó befutott a constantai kikötőbe. Constantából jelentik: Reggel 9 órakor a Mircea iskolahajó kifeszített vitorlával befutott a kikötőbe. Diszkitetés a Salvamar, Pescarus és Albatros vontóhajók adtak. A Mircea a régi Mircea brig mellett horgonyzott le. A kikötésnél a Regina Maria torpedóromboló, a Marasesti torpedóromboló és „Ghiculescu hadnagy“ nevű ágyú-naszád tisztelegtek. A Mircea brig fedélzetén várták az új iskolahajót Paul Teodorescu tábornok miniszter, Eugen Titeanu és Gheorghiu alminiszterek, Ottescu királyi helytartó, stb. Coanda altengernagy, a Liga Navală alelnöke nyújtotta át Roman parancsnoknak, a Mircea kapitányának a hajó zászlaját és anyakönyvét. Az ünnepséget bankett követte, amelyen Barbucaanu tengernagy, Coanda altengernagy, majd pedig Teodorescu tábornok mondtak köszönetet azoknak, akik előteremtették a Mircea előállítás költségeit. A miniszter, miután öfenségének hódolt, emlékeztetett a Mircea brigre, amely első egysége volt a román flottának. Reményét fejezte ki, hogy az újabb Mircea kezdetét jelenti az erős hadiflottának és Románia felségjogainak a védelem, valamint a széles tenger felől jövő megemlékezésének, amint azt Kogalniceanu megjósolta.

Férfidívat különlegességek

„ALFA“-nál

NEUMANN ZOLTÁN

Kutba fulladt egy kisfiú. Bucurestiből jelentik: P. Rafaila kisfiú Duda-Cioplea községben kutba zuhant és megfulladt.

Növendékhangverseny. Vasárnap délután a helybeli Román Zeneakadémia növendékhangversenyt adott az Akadémia dísztermében, mely alkalommal bemutatkozott néhány olyan növendék is, akik minden bizonytalanság nélkül megemlékezni a szokványos napi keretektől. Ezen hangversenyen különösen a pianisták voltak azok, akik igen figyelemreméltó tudtak produkálni. Ezek közül messze kimagaslott Havas Klári (Ciocac-tanítvány), aki hat Chopin-tanulmányt szerepelt. Játékkésztsége, színes billentése és egyéniségének túlfutott érzékenysége mind megnyilvánultak játékában. A program csemegéje Stark S. (Violeanu-növendék) volt, aki Beethoven grandiózusz Mondschlein-szonátáját játszotta fiataloságot meghaladó komoly elmélyültséggel, remek stílusban és különösen az első tételben volt érezhető egy fel-felülülő karrier kezdete. Blum I. (Fotino-növendék) Liszt nálunk ritkán hallott Feux follets-jét, valamint Chopin híres Sturm-étűdjét játszotta komoly tudással és pompás technikai rátermettséggel. Benedek István (Pavel-növendék) sok igyekezettel játszotta Mozart D-dúr koncertjét, amelyhez maga a tanár, Pavel mester irt remekbeszabott és a mozarti felfogáshoz pompásan idomuló kadenzát. Techu L. (Fotino-növendék) egyes aprólékoságoktól eltekintve, művészién játszott két Liszt-Paganini és egy Chopin darabot. Noster Tosca (Ciocac-növendék) meglehetősen kiforrott pianista és tanára kitűnő vezetésében élvezetesen játszotta Mozart két-zongorás A-dúr koncertjét. R. Adam egy nehéz és sok muzikalitást igénylő kürtszóit adott elő kifogástalanul. Az énekesek közül figyelemreméltó volt Diuculescu (Spătaru-növendék), aki kellemes baritonján két olasz dalt énekel nagy tetszés mellett. G. Woner kisasszony (Lia Pop-növendék) mérsékelt sikerrel adott elő két áriát. (s. gy.)

A zsidó átrétegzési munka

A kolozsvári szociális ügyosztály megkezdte működését

A kolozsvári szociális ügyosztály keretében működő átrétegzési reszort az elméleti képzést is igénylő iparágakban a következő előadásorozatot indítja meg:

Május 23 és 30: „Az automobil szerkezete és működése“. Előadó: Markovits Mór gépészmérnök.

Május 22 és 23: „Vas és fémipari alapismeretek“. Előadó: Lévy György gépészmérnök.

Május 25: „Víz-, gáz- és csatornaszerelés alapismeretei“. Előadó: Markó Vilmos gépészmérnök.

Május 7: „Központifutási szerelési alapismeretek“. Előadó: Markó Vilmos gépészmérnök.

Május 24 és 31: „Electro- és rádiótechnikai alapismeretek“. Előadó: Gombos Béla gépészmérnök.

Az előadásokat mindenkor a neológ hitközség iskolahelyiségében tartják meg. Mindenki, aki a szakmában dolgozik, szakismereteit bővíteni, vagy ezen szakmák felé orientálódni kíván, szívesen lát az ügyosztály.

Az előadások kezdete mindig este fél 8 órakor lesz. Az előadások látogatása díjtalan.

Hősök napján csak az ügyletes gyógyszerárak teljesítenek szolgálatot. Ma 18-án, Hősök napján a gyógyszerárak egész nap zárva tartanak és csak az ügyletes gyógyszerárak teljesítenek szolgálatot.

A Goldmark Filharmonia Társaság értesíti a zenekar tagjait, hogy ma, csütörtökön, a Hősök napja miatt nem lesz zenekari próba.

Hadirokkant háromhavi nyugdíjletményét ajánlotta fel nemzetvédelmi célokra. Bucurestiből jelentik: Az ország polgárai nem fukarkodnak garasáikkal, amikor a hadfelszerelésről van szó. Különösen mély benyomást kelt azok gestusa, akik a szájukból vonják meg a betévi falatot, csak hogy az ország védelmének ügyét szolgálják. Követendő példát mutat például Ion I. Maramandiu hadirokkant (Pietrosița, Dâmbovița megye), aki háromhavi nyugdíjletményét ajánlotta fel a némes célra. A szamos adomány között szerepel N. Butoi közkatona 60 leje is, aki hazulról kapott, összespórolt pénzt ajándékozta a hadfelszerelési alapra. Méltánylát érdemel az a lelkesedés, amivel a polgárok csekély hozzájárulásukat felajánlják. A nemzeti öntudat mérlegén súlyosan nyomnak a hadirokkant, a közkatona, a közpiskolai tanuló és az özvegyasszony adományai, aki utóbbi saját gyűrűjét ajánlotta fel a hadsereg felszerelésének céljára.

Zürichi árfolyamok (május 17.): Márka 178.40, holland forint 239.—, dollár 444.75, font 20.8225, francia frank 11.78, osztrák líra 23.40, szlovák korona 15.20, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.75, belgas 75.68.

I-a fehérműk méret után

„ALFA“-nál

NEUMANN ZOLTÁN

Ügyvédi hír. Dr. Juris Josef Ebner, egykor jogtanácsos Cernăuțiában, most dr. Viktor Grünwald irodájában dolgozik. Tel-Aviv, Rechov Javne 29. Telefon: 3782.

Moritz Geiger előadása Besztercén. Vasárnap este szokatlannal nagyszámú közönség jelenlétében tartotta meg Moritz Geiger nagy érdeklődéssel várt előadását. A mindvégig lebilincselő beszéd keretében Moritz Geiger megrázó erővel festette le az asszimiláns zsidók tragédiáját és mutatott rá arra az utra, amelyen a zsidó népnek haladnia kell, ha meg akarja menteni önmagát, ha át akarja menteni egy új életbe a jövő generációt. Moritz Geiger nagyvonalú előadását, amelyet Pisziner Efraim rövid, de rendkívül hatásos bevezetője előzött meg, a hatalmas tömeg tomboló lelkesedéssel honorálta. Másnap délután a Wizonak, este pedig az ifjuságnak tartott Moritz Geiger érdekes előadásokat. A Wizo kulturdelutánján egyébként dr. Hansi Geiger „Cionista ideal és messianizmus“ címen értekezett.

Convocare. Domni acționari ai societății „Fraternitas S. A. R. de Editură“ sunt convocati în adunarea generală ordinară la sediul societății în Cluj, Str. Baron L. Pop 10., în ziua de 29. Mai 1939., ora 10 a. m. la ordinea zilei fiind: 1. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului Cenzorilor. 2. Aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere și descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului Cenzorilor. 3. Alegerea membrilor în Consiliul de Administrație pe timp de trei ani. 4. Alegerea membrilor în Comitetul Cenzorilor pe timp de un an. 5. Eventuale propuneri. — Registrare și bilanț stau la dispoziția acționarilor dela 20. Mai 1939. Consiliul de Administrație.

Elisabeth Bergner legújabb filmje: Az ellopott élet

— Bemutatja a Capitol —

Néhány hónappal ezelőtt olvashattuk a külföldi lapokban, hogy új Elisabeth Bergner film készült el Londonban. Bergner isten-áldotta tehetsége leküzdötte az idegen nyelv nehézségeit. Legújabb filmje, az „Ellopott élet“, már az angol divává átrétegződött Bergnert mutatja be. Az angolul beszélő régi Bergnert, aki az elhagyott hazáért cserébe az angol közönség szeretetét és az angol uralkodópár személyes barátságát kapta. Bergnernek tehát bevált az emigráció, de hogy lélekben nem mult el nyomtalanul letette a „hazacseré“ azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy legújabb filmjéért járó gázsiját menekült zsidó testvéreinek felszólására ajánlotta fel. Az „Ellopott élet“ már az igazi kerékágába került Bergnert mutatja be. Első két angol filmjénél, ha apró niánsszokban is, de érezni lehetett, hogy a nagy Bergnert csak istenáldotta tehetsége segíti át a nyelv és az új miliő handicapjein. Ez a film maradéktalanul bergneri. A film szépsége soha nem fontos, ha a főszerepet Bergner alakítja. Itt is eltekintünk tőle, mert Bergner annyi lelket, olyan utólrétegzett művészetet lehel az egyébként megszokott történetbe, hogy arra a nagyok közül is csak a legnagyobbak képesek. Tulajdonképpen Bergner versenytárs nélkül áll abban a körben, amelyben mozog. Garbo és Gaby Morlay egészen más sikon nagyok. Ha Bergner, aki szépség egyáltalán nem mondható, megjelenik a színen, egyetlen mozdulata, lelkes, kifejező szemének egyetlen tekintete több lelki átélést, több művészetet fejez ki, mint amit más nagy kitérősekkel tarkított megajtsással sem tudna elérni. A mese itt allig játszik szerepet. Bergner ikertestvérpárt alakít, akik ugyanazt a férfit szeretik. Amit ebből Bergner kihoz, az nemcsak a kritikus, hanem a lélekbuvár tanulmányát is képezhetné.

A gyakran visszatérő fejfájás, szédülés és szivdobogás nagyon sok esetben megszűnik, ha egyideigle naponta reggel éhgyomorral és esetleg este lefekvés előtt egy-egy félpohárnyi természetes „Ferenc József“ keserűvizet iszunk. Kerdezzé meg orvosát.

TURISZTIKA

A brassói Ivria turistaszakosztálya május 21-én, vasárnap társas kirándulást rendez Pojána—Lidérchasadék—Felső-tömös utiránnyal. Indulás reggel 7 órakor a Fűtéről. Vezető: Weisz László szakosztályvezető. — A brassói Ivria egyébként vasárnap igen jól sikerült kirándulást rendezett a Bucurestiben felvő Dihamul-ra. Az Ivria egyre növekvő népszerűségére jellemző, hogy a komoly turán 21 zsidó turista vett részt.

A nagyváradi Makkabi turistaszakosztálya május 21-én, vasárnap két kirándulást indít Stana de Valera és környékére. Résztvételi díj tagoknak 115, vendégeknek 135 lej. Jelentkezni lehet a kis Japportban. Mindkét tura résztvevői Fűdéről együttesen fognak visszatérni.

A Haggibbor turistaszakosztálya május 21-én, vasárnap gyalogkirándulást rendez Kolozsvár környékére. Indulás reggel fél 8 órakor a Savoy kávéház elől. — A Haggibbor május 28 és 29-én a Radnai havasokban levő Unőköre rendez kirándulást. Érdeklődni a Haggibbor titkárságában lehet.

Az Aurora turistaegyesület vasárnap, f. hó 21-én kirándulást rendez autóbusszal a vadregényes Melegszamos völgyébe. Indulás reggel fél 7 órakor. Jelentkezni a Str. Iorga 5 sz. cukrászdában lehet.

Az EKE f. hó 28 és 29-én kirándulást rendez a Fogarasi havasokban levő Buleatohoz. Indulás autóbusszal f. hó 27-én délután 3 órakor. Résztvételi díj 350—375 lej. Jelentkezni lehet az egyesület irodájában (Brajianu u. 24), ahol részletes felvilágosítással is szolgálnak.

A cluji Mizraci szervezet ezúton is meghívja Kolozsvár zsidó társadalmát Str. Baritru 10. alatti imahelyiségének avatási ünnepségére, mely szombat, május 20-án, a rendez szombati istentisztelet keretében lesz. Az istentisztelet fél 9 órakor kezdődik.

„ALFA“
NEUMANN ZOLTÁN Regele Ferdinand 13.

nek 135 lej. Jelentkezni lehet a kis Japportban. Mindkét tura résztvevői Fűdéről együttesen fognak visszatérni.

PRO É

A kínaiak detronizáltak mert őt és magát a császárt avultnak tekintették. A régi bálványok sorozatán át, jelenleg dásának borzalmas harvától aradt csatateret. A kínai császár eltrónizált megbukott, a detronizált dinasztia ma is szent és sérthetetlen radalomban és háboru. Ez a trónszék — pélmilliókat ér s hogy is értéke, annak legjo riadalom, amelyet át Kinában és a newyork ségében, amely ezt az állítás egyik legvonzó kölcsön a kínai kormá Nagy volt az örömi hitt trónszékét megal amit talán egy dípi nyeresé, vagy egy har volna.

Az emberek és az eg rendezésének egyik elem- és sorsformáló jele a vonás, amelyet a márok is gyakran tan nyek művészi formába átmentet dokumentum leni harcolnak, amelyek teni igyekeznek.

Az emberek általán multat, mint a jelent és olyan emberrel tal tanusított volna a válóság iránt, de ann a multtal szemben a gyakorolni sem merés. Az emberek szeretik lában jobban tisztelik tet.

Ezért kedvenc tud ezert emelnek káprázatok, ezért dolgoznak ra, még akkor is, ha nyíltan szembefordulnak. Nemcsak a parvenit csak klasszikus képek tenek, hanem igen kiv ták is súlyt helyeznek minél régibb képek, minél régibb műtar fegyverek ékesítsék.

A mult az emberek a multhoz tapadnak. datlan emlékek s met nem zavarnak meg a hangtalan jelenségek, a azt rendszerint megszöb szött fátyola, me násokat és felfogja a rejeiket.

Kínai trónszék, v Sardanapal kiásvott p Angliai Erzsébet pecc nagyraértékelt darab még azok szemében i dinasztikus érzelmű csupán szeniális zarn danapalban a keleti több tipusát ismerik bet hisztériájáról te nek írni.

Vannak, akik egyet mumiákba szerelmes zömbösen tudnak elm dselei mellett s akikne kellene feltámadniok.

Slanic-N Junius 1-én RACO Nagys teljes kényelem, elője Ioan T. MONTE-CARLO ve Bucuresti. T Junius és szeptembe kelt árak, szobák na

A temesvári Zsidó Iparosok Egyesülete kibővíti kereteit

A múlt héten a temesvári ZsNSZ iparos-alsztyája évi rendes közgyűlését tartotta meg, amelyen a nagy számban megjelent tagok kivül mint vendégek résztvettek a hitközségek, a Zsidó Nemzeti Szövetség központi Irodájának, a ZsNSZ helyicsoportjának, a zsidó kulturothton és a nőegyletek képviselői is. Österreicher Ignác elnök megnyitójában elsősorban megemlékezett II. Károly király öfelsége érdemeiről, aki bölcs intézkedéseivel és kormányával biztosította a rendet és nyugalmat, amelyben az ipar-társadalmi békésen dolgozhat. Ezután üdvözölte a hatóságok képviselőit, a vendégeket és az összes megjelenteket. Utána Perl Jenő pénztáros az elmúlt év zárszámadásait terjesztette elő, amit a közgyűlés egyhanguan tudomásul vett. Stein Sándor titkári beszámolójában részletesen ismertette az egyesület múlt évi működését, vázolta és indokolta azokat a problémákat, amelyek a vezetőség munkáját oly sokszor megnehezítették vagy akadályozták. Megemlékezett az év halottjairól: Vermes Ernőről, az egyesület diszelnökéről; dr. Weisz Arnold ügyvédéről, az egyesület volt ügyészéről, akik az egyesület alapításában is tevékeny részt vettek, továbbá Reichenbach József, Dobó Vilmos és Penyó István tagokról. A közgyűlés egy perces néma csenddel és fellállással adózott az elhunytak emlékére. Stein titkár ezután ismertette a vezetőség és az egyes bizottságok munkáját. A titkári jelentés után a közgyűlés megadta a régi vezetőség részére a felmentvényt és Bíró Jenő főmőnőnk, korelnök vezetésével megejtették a választásokat. A közgyűlés egyhanguan az új tisztikar tagjait választotta a következőket: Elnök: Österreicher Ignác, ügyvezető elnök: Ungár Sándor, alelnökök: Kling Jenő és Reichenbach Sándor, főtitkár: Lehrer József, pénztáros: Goldstein Aladár, ellenőrök: Freiberg Miksa, Perl Jenő, Krausz Sándor, háznagy: Kardos István, gondnok: Guttman Miksáné, könyvtáros: Réder Ferenc. A közgyűlés ezután elhatározta az alapszabályok módosítását oly formában, hogy az egyesület kereteit kibővíti és a jövőben a kereskedőket is beszerzi az egyesület aktív tagjaivá, miáltal az egyesület kulturális és öngyelvezési céljainak nagyobb mértékben fog tudni megfelelni. Így az egyesület hivatalos elnevezése a jövőben a Zsidó Nemzeti Szövetség Iparos és Kereskedő Alsztája lesz.

Az ország egyik legmodernebb intézménye lesz a temesvári betegsegélyző épülő palotája

Temesvár, május 17. (Az Uj Kelet tud.) Két év óta épül a város egyik legszebb utonálán, a Regina Maria köruton a társadalombiztosító intézet temesvári palotája. Ez a hatalmas, ötemeletes palota a legnagyobb méretű temesvári középítkezésnek számít és arra van hivatva, hogy a bánsági ipari centrum betegpénztári problémáit oldja meg. A Bega-parton levő betegsegélyző épület már évtizedek óta nem tud megfelelni a követelményeknek és így valóban időszerű volt már az új palota felépítése. Az építkezés körül azonban nehézségek keletkeztek. Alighogy felhúzták a falakat és befekték a hatalmas épülettömböt, kiderült, hogy a társadalombiztosítónak, de a minisztériumnak sincsen megfelelő alapja az építkezés folytatására. A nyers épület másfél éven át állott befejezetlenül, míg ez év tavaszán ismét megkezdődtek a munkálatok. Közben az illetékesek változtattak a tervekben is, a már meglevő beosztást módosítani kellett és többek között újra építették a főlépcsőházat is. Ezek a munkálatok késleltették az építkezés amugyis lassu itemét, míg most néhány hét óta ismét teljes erővel dolgoznak az épület munkásai. Közben ugyanis a társadalombiztosító közel félmilliárd lejt teremtettt elő az országban épülő betegpénztári paloták befejezésére és ebből az összegből 35 millió lej jut Temesvárnak is. Így lehetővé vált, hogy az ötemeletes palota építését még ez évben befejezzék és az ősz végén át is adhassák rendeltetésének. A napokban a munkáltyi minisztérium és a társadalombiztosító részéről külön bizottság tartózkodott Temesváron, hogy az építkezés további menetét meghatározza. A bizottság tudatában volt azoknak a fontos feladatoknak, amelyek a temesvári betegsegélyzőre várnak és ezért úgy határozott, hogy a temesvári központi palota az ország egyik leg-

modernebb intézménye lesz. A tágas rendezőhelyiségeket a legmodernebb műszerekkel és orvosi gépekkel szerelik fel, a súlyosabb betegek számára pedig külön kórtermekről gondoskodnak. Az ötemeletes palotának csak jelentéktelen részét foglalja el a hivatali adminisztráció, míg az összes többi helyisé-

gek a betegek megvizsgálását és gyógyítását fogják szolgálni. Az építési és berendezési munkálatokat most már megfelelő alap birtokában olyan ütemben folytatják, hogy az új betegsegélyző palota még ez év végén feltétlenül megnyithassa kapuit a betegek ezrei előtt.

Aki 1918 előtt Románia területén született azt megilleti a román állampolgárság

Temesvár, május 17. (Az Uj Kelet tud.) Nagyon fontos ügy állampolgársági ügyben hozott ítéletet a temesvári törvényszék, amely új joggyakorlatot teremtett elvi jelentőségű döntésével abban a kérdésben, hogy az idegen állampolgárságu apa itt született gyermekét mikor illetheti meg a román állampolgárság. Jelen esetben galíciai osztrák állampolgár Temesváron született fiáról volt szó, akinek állampolgársági jogait a törvényszék elismerte.

Feldmann Bernát kereskedő 1899-ben született Temesváron. Apja 1890-ben költözött Galiciából Temesvárra és mint osztrák állampolgár a volt monarchia bármely területén élhetett. Ezért nem folytadott a magyar állampolgárság elnyeréséhez és a világháború is mint osztrák állampolgárt találta. Fia, Feldmann Bernát természetesen apja állampolgárságát követte egészen az impériumválváltozásig. 1924-ben jelentkezett az özszejírásnál, a városháza mint temesvári születési lakosnak elismerte jogait és állampolgársági bizonyítványt adott számára. A múlt évi revizió során Feldmann illetékesi bizonyítványt iránt folyamodott a városháza, ezt azonban megtagadták tőle, mert 1918 előtt még kiskoru volt, apja pedig annak idején osztrák állampolgársággal bírt. Az illetékesi bizonyítvány hiánya ellenére megindult az igazolási eljárás, amelynek során Feldmann arra hivatkozott, hogy 1924-ben nagykoru volt, születése óta állandóan Temesváron lakott, tehát 1924-ben apja helyzetétől függetlenül megillette őt az állampolgárság. A járásbírósg azonban nem fogadta el ezeket az érveket és elrendelte a kereskedő törlesztését az állampolgársági listából.

A kedvezőtlen döntés ellen Feldmann kon-

tesztációval élt, majd amikor azt is elutasították, a törvényszékhez fordult felebbezésel. A tárgyalás során a kereskedő képviselőjében Weisz Artur dr. és Kohn Imre dr. ügyvédek az állampolgársági törvény 50-ik szakaszára hivatkoztak, amely szerint mindazok, akik 1918 előtt Románia területén születtek és más állampolgárságot nem igényelhetnek, ipso iure román állampolgárok lehetnek. Jelen esetben Feldmann más állampolgárságot nem igényelhetett, mert apja már tíz évvel Galiciából való távozása után az osztrák törvények értelmében elvesztette osztrák állampolgárságát. Így fia sem igényelhetett más állampolgárságot, tehát reája is vonatkozik a román állampolgársági törvény 50-ik szakasza. Jelen esetben a bíróságnak el kell tekintenie az egyébként előirt illetékesi bizonyítvány bemutatásától, mert azt a városháza jogtalanul tagadta meg Feldmanntól, aki születése óta megszkítás nélkül ennek a városnak a lakója.

A törvényszék Olariu-tanácsa elfogadta az érveket, megállapította, hogy Feldmann apja tíz év alatt valóban elvesztette az osztrák állampolgárságot és így azt fia sem igényelheti, ezért a törvényszék kimondotta, hogy fennáll az az eset amikor állampolgárság nélküli apának román területen 1918 előtt született gyermeke ipso iure román állampolgár lehet s ezért elrendelte Feldmann Bernát beírását az állampolgársági listába, megsemmisítve ezzel a járásbírósg törlési határozatát.

A törvényszék döntése egyedülálló az állampolgársági ügyekben kialakult judikatúrában és jogi körökben érthető feltűnést keltett.

Fogas kérdés a bíróság előtt

Zsidó vallásra tért át egy temesvári kárpitosmester, hogy amerikai rokona örökségében részesüljön

Temesvár, május 16. (Az Uj Kelet tud.) Ritka érdekességű örökösödési per került a temesvári törvényszék elé. A felperes Mayr Adolf temesvári kereskedő, aki egyik távoli rokona, Reitsch Ferenc kárpitosmester ellen indított pert amerikai rokonuk öröksége ügyében. A per előzményei tulajdonképpen negyven évvel ezelőttre nyulnak vissza, amikor egy szegény temesvári bócher elindult Amerikába, hogy szerencsét próbáljon.

Gotthelf Mór huszonkétéves fiatalember volt a szegény bócher, vallásos temesvári zsidó család egyetlen gyermeke. A nyugtalan vérű fiatalember nem tudott beilleszkedni a zsidó ucca nyomorába, színes tervekről és gazdag jövőről álmódzott. Negyven évvel ezelőtt még a szegény zsidók előtt is nyitva volt a newyorki kikötő és a fiatal Gotthelf egy szál ruhában lépett a szabadság földjére. Éveken át végigjárta az amerikai érvényesítési legendás iskoláját, a tányérmosástól kezdve egészen a cipőtisztításig, amíg aztán tökéletesen megtanult angolul. Megtakarított pénzén telekspekulációba kezdett és így egyáltalán nem volt különös, hogy az amerikai fellendülési korszakban néhány év alatt nagy vagyont gyűjtött. Gotthelf az amerikai életben, főként pedig gondtalan jólétében teljesen el akarta felejteni a temesvári zsidó uccát. Születé tekintélyes összegekkel segítette, amikor azonban apja meghalt, kikeresztelkedett.

Buzgó hive lett egy baptista egyháznak és nagy vagyonából arra is tellett, hogy Chicagóban templomot építtessen. Vagyona egyéb-

ként egyre gyarapodott és a háboru befejezése után már amerikai viszonylatokban is gazdag embernek számított. A gondtalan jólét azonban nem tartott sokáig. Tíz évvel ezelőtt súlyosan megbetegedett: gyomorféklye támadt. Orvosai a legszigorubb életmódot írták elő számára, de még a leggondosabb kezelés sem szabadtotta meg fájdalmaitól. Betegsége, magabavonulásra kényszerült életet megtörte a tetterős embert, aki a vallásban próbált vigasztalást keresni. Ugy érezte, hogy vétkezett, amikor elhagyta ősei hitét és hirtelen elhatározással visszatért a zsidó közösségbe. A mulasztottakat úgy akarta pótolni, hogy vagyona nagyobb részét még életében zsidó jótékonyági intézetekre hagyta, hitközsége javára pedig külön alapítványt létesített. Még akkoriban elkészítette végrendeletét, amelyben megmaradt vagyonát egyenlő arányban összes felkutatható rokonnaira hagyta. Egyetlen kikötés volt csupán a végrendeletnek: csak a zsidó vallásu rokonok részesülhetnek az örökségben. Gotthelf oldalági rokonai ugyanis szintén Amerikában éltek és valamennyien kikeresztelkedtek, ők tehát nem számíthattak az örökségre.

Három évvel ezelőtt halt meg Gotthelf és mintegy 50.000 dollárnyi készpénz vagyon maradt a felkutatható örökösökre, míg a hatalmas vagyon többi része különböző zsidó jótékonyági intézményekre maradt. A hivatalos eljárás csak egyetlen rokont talált, aki megfelelt a végrendelet követelményeinek: Meyr Adolf temesvári kereskedő, aki az elhunyt másodunokatestvére volt. Már ugy volt, hogy Meyr felveheti az itteni fogalmak

szert hatalmas vagyont jelentő örökséget, amikor váratlanul újabb rokon jelentkezett a múlt évben: Reitsch Ferenc temesvári kárpitosmester. Reitsch harmadunokatestvére volt az elhunytak: anyja révén, aki egy keresztény iparoshoz, Reitsch Béla kárpitosmesterhez ment feleségül. A vegyes házasságból származó gyermek apja vallását követte és így katolikus lett. Amikor azonban az örökségre való jogosultságot kellett volna igazolni, felmutatta a bukaresti neolog hitközség tanusítványát, amely szerint Reitsch 1938. november 6-án zsidó vallásu.

Az alakiságok szerint Reitsch meg is felelt a végrendelet kikötéseinek, de az egyetlen örökös, Meyr nem nyugodott bele a váratlan fordulatba. Pert indított távoli rokona ellen és az örökségből való kizárását kérte. Keresetében arra hivatkozott, hogy az örökösök végrendeletbeli feltétele nyilván azt a célt szolgálta, hogy az örökség csak vallásu zsidó rokont illethessen meg. Reitsch viszont kereszténynek szülte és csak akkor tért át a zsidó vallásra, amikor bukaresti tartózkodása idején a végrendelet feltételeiről értesült. A törvényszék most tartott tárgyalást a különös ügyben és az alperes azzal védekezett, hogy a végrendelet csakis a zsidó vallást jelölte meg feltételül, viszont azt senki sem bizonyíthatja be, hogy ő nem meggyőződésből tért át a zsidó hitre. Ennek igazolására több tanu jelentett be, a bíróság azonban felvetette az illetékeség kérdését és a tárgyalás folytatását elnapolta. Az amerikai Gotthelf-vagyon tehát egyelőre még jó ideig nem kerülne a törvényes örökösök birtokába, mert a paragrafusok utvesztőjének megjárása sok időt igényel...

Katonai gyakorlatra behivottak panasza temesvári vállalatok ellen

Temesvár, május 17. (Az Uj Kelet tud.) Több temesvári vállalat alkalmazzottja és munkása panaszt tett az illetékes hatóságoknál főnökeik ellen a katonai gyakorlattal kapcsolatos intézkedések miatt. Az alkalmazottak azt panaszták, hogy visszatérve a gyakorlatról, a vállalatok nem voltak hajlandók újabb alkalmazni őket, valamint nem folyósították a törvényrendelet által előirt fizetést sem. A hatóságok nyomban vizsgálatot indítottak az ügyben és a törvény értelmében szigoru eljárást indítottak mindama vállalatok ellen, amelyek nem ismerték el az alkalmazottak jogait. A hatóságok ezzel kapcsolatosan felhívták az összes vállalatot és cégek figyelmét, hogy a katonai gyakorlatokról visszatérő alkalmazottakat és munkásokat semmiféle indokolással el nem bocsáthatják és a gyakorlat tartamára külön felszólítás nélkül kötelesek folyósítani a hozzátartozóknak a fél fizetést. Eme rendeletek megszegése a jövőben azonnali eljárást és példás szigoru büntetést von maga után. Értesülésünk szerint egyébként az említett panaszok mindössze négy kisebb temesvári iparvállalatra vonatkoztak, de ezek is nyomban orvosolták alkalmazottaik panaszait.

A temesvári magántisztviselők céhe új nyári munkarendet javasol

Temesvár, május 17. (Az Uj Kelet tud.) A temestartományi magántisztviselők céhének küldöttsége jelent meg a munkáltyi vezérfelügyelőségéknél, ahol memorandumot nyújtott be a nyári munkarend megváltoztatása érdekében. A céh javaslata szerint a bankok, kereskedelmi vállalatok és irodák tisztviselői reggel 7 órától déli 2 óráig dolgozzanak. Az engrosüzletekben és vaskereskedésekben 8-1 és 3-6, a többi üzletben 8-1 és 4-7, a gyarmatárúzetekben és csamegkereskedésekben pedig 7-1 és 2-7 óra között dolgozzanak a tisztviselők és alkalmazottak. A küldöttség arra hivatkozott, hogy a fenti munkarend gondos összeállítás eredménye és a munkaidő megszabásánál tekintettel voltak az alkalmazottak, a vállalatok és vásárlóközönség érdekeire egyaránt. Az alkalmazottakat illetően a céh főként azt vette figyelembe, hogy a meleg nyári hónapokban lehetőséget nyujtson némi üdülésre és sportolásra az üzleti alkalmazottak számára is. A munkáltyi vezérfelügyelőség megígérte, hogy a tervet tanulmányozni fogja és az összes érdekelteket meghallgatásával fog döntést hozni ebben a fontos kérdésben.

Ma Bu Lettország - Ro labdarug

Cluj, május 17. (Cluj mán válogatott labrestiben Lettország össze erejét. A lett Bucuresti vendége, dalmainak kipihen galmas edzés sem közésre.

A lengyelországi lett sorra kerülő következő összeállítás Lettország: Bebrisgers-Petersona-Li-Selbels-Kaneps-Románia: Pavlovitila-Juhász-Demet-Bodola-Markstein-Lehetséges, hogy előtt esetleg Reuter-irja a Timpul. Összeállították egy keretét is. Kapusok: dovszki, hátvédek: I-lecan I, fedezetek: Costea, csatárok: B-ler, Spielmann, Ene. A mérkőzést a bu

Kis hírek a

Milánóból jelentik, mely szerint a legkdarugó mérkőzést Londonban.

Budapesten ma válogatott labdarugó

Belgrádban ma jászávia labdarugómé

SZÍNHÁ MŰVI

A ROYAL M Ma a Metro Goldwy dala: Herdy bírogot megindította ritett film. Rooney, aki ezze sztárok közé em és Lewis Stone.

A CAPITOL I Az ellopott élet. Elis világfilmje. A sz hatalmas alkotás dezte: Paul Czinn

A SELECT M A zöld frakk. Flerzenés vigjátéka, egyik legnagyobb Elvira Popescu, Berry, André Lef

AZ URANIA M Hialálbragd. Izgalmasból, főszerepek Madge Evans.

A THALIA PREMI Vihar Azsia felett. E titokzatos Azsia ért. Főszereplők: pán színésznő, kawa, Mitsiko Ta Metro és Fox h deto pontban: 3, árak: Földszint 3

RIO MOZG Ma 3, 6 és 9 órakor! récia Borgia. Az dezési történelmi riel Gabrio és Ed rány a turfon. E tétó vigjáték. F Caucho, Chico és

Angol nyelvtaná Lepage-val, hogy ren dekes, hasznos angó Libraria Lepage, Cluj

SPORT

Ma Bucurestiben Lettország-Románia válogatott labdarugómérkőzés

Cluj, május 17. (Az Uj Kelet tud.) A román válogatott labdarugócsapata ma Bucurestiben Lettország válogatottjával mérte össze erejét. A lett válogatott már kedd óta Bucuresti vendége, ahol egy hosszú ut fáradalmainak kipihenésével készül — a szorgalmas edzés sem maradt el — a mai mérkőzésre.

A lengyelországi Schneider vezetése mellett sorra kerülő mérkőzésen a csapatok a következő összeállításban játszanak:

Lettország: Bebris, Lauks—Laumanis, Magers—Petersona—Lidimanis, Raisters—Rozite—Selbels—Kaneps—Borgusko.

Románia: Pavlovici, Bürger—Sfera, Vintila—Juhász—Demetrovici, Orza—Ploesteanu—Bodola—Marksteiner—Dobay.

Lehetséges, hogy közvetlenül a mérkőzés előtt esetleg Reuter kerül a balösszekötőbe — írja a Timpul.

Összeállították egyébként a B) válogatott keretét is. Kapusok: Constantinescu és Szadovszki, hátvédek: Dragomirescu, Duca, Fekcan I, fedezetek: Barbuiescu, Páll, Pop III, Costea, csatárok: Bogdan, Moldovan, Prasster, Spielmann, Ene.

A mérkőzést a bucaresti rádió közvetíti.

Kis hírek a sportvilágból

Milánóból jelentik: Megegyezés jött létre, mely szerint a legközelebbi olasz-angol labdarugó mérkőzést 1941 őszén tartják meg Londonban.

Budapesten ma Írország—Magyarország válogatott labdarugó mérkőzés lesz.

Belgrádban ma játszik az Anglia—Jugoszlávia labdarugómérkőzést.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma a Metro Goldwyn filmek legújabb diadala: Herdy bíró családja. Az egész világot megindította ez a remek életből merített film. Főszerepekben: Mickey Rooney, aki ezzel a szerepével a világsztárok közé emelkedett. Judy Garland és Lewis Stone.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

Az ellopott élet. Elisabeth Bergner egyetlen világfilmje. A szezon meglepetése. Egy hatalmas alkotás a hazátlanokról. Rendezte: Paul Czinner.

A SELECT MOZGO MÜSORA:

A zöld frakk. Flers és Caillavet világhírű zenés vigjátéka, az európai metropolisok egyik legnagyobb sikere. Főszerepekben: Elvira Popescu, Párizs kedvence, Jules Berry, André Lefour.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Halálbrigád. Izgalmas film a jövő háborújából, főszerepekben: Neil Hamilton, Madge Evans.

A THALIA PREMIERMOZGO MÜSORA

Vihar Ázsia felett. Európa fiainak harca a titokzatos Ázsia kimeríthetetlen kincseiről. Főszereplők: Conrad Veidt és a japán színészet büszkesége: Sessue Hayakawa, Mitsiko Tanaka. Előtte a legújabb Metro és Fox híradók. Előadások kezdete pontban: 3, 5, 7 és 9 óra. Hely-árak: Földszint 33, erkély 23.

RIO MOZGO MÜSORA:

Ma 3, 6 és 9 óra! Két világláger! I. Lucrécia Borgia. Az évad legnagyobb rendezési történelmi drámája. Fősz.: Gabriel Gabrio és Edwige Feuillere. II. Botrány a turfon. Eddig nem látott nevetető vigjáték. Fősz.: A Max-testvérek: Caucho, Chico és Harpho. III. Journal.

Angol nyelvtanárak közölik címüket Lepege-val, hogy rendszeresen kapjanak érdekes, hasznos angol jegyzékeket. Cím: Libraria Lepege, Cluj.

Szervezetünk ápolása, nem a betegség jele, hanem elővigyázatosság!

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

A mindennapos Urodonal kezelés méregtelenít, újjáéleszt.

Megszabadítja a vért, az izom- és ideg-rostokat az összes salakoktól, méregtől és mikroszkopikus baci-lusoktól. Szabályozza a vérnyomást és a vérkeringést, jövéteszi a szervezetben az élet által természet-szerűleg okozott elhasználódást.

URODONAL

megvéd az érelmeszesedéstől, amely az emberiség 70%-át megtámadja.

KÖZGAZDASÁG

Áprilisban négy ezreléssel drágult a megélhetés

A legfontosabb közszükségleti cikkekben árszilárdulások mutatkoznak

Bucuresti, május 17. A hivatalos árfelvételek szerint a legfontosabb közszükségleti cikkek árai országsszerte kisebb arányú emelkedéseket mutatnak és a kormány is ezzel indokolja azt a rendelkezését, amelyben az élelmiszer nagykereskedők üzleti hasznát 10 százalékban, a kiskereskedőkét pedig husz százalékban maximalta. A hivatalos statisztikák szerint az országban általában négy ezreléssel drágult a megélhetés árilisban.

Az Argus statisztikája szerint (1916

augusztusához viszonyítva) a közszükségleti cikkek átlagindexe 4014, a márciusvégi 3997-tel szemben, vagyis ez a 17 pontos emelkedés több, mint négy ezrelékes drágulásnak felel meg. Az élelmiszerek indexe 3734, a márciusvégi 3725-tel szemben. A ruházati cikkek indexe változatlanul 4489 maradt, a többi közszükségleti cikkek indexe 3777-ről 3820-ra emelkedett. Ez utóbbiakban különösen a lakbérek drágulása feltűnő, ami részben a közterhek emelkedésével is magyarázható.

Szabadforgalmi devizák ellenében történő importra vonatkozó kérések bármikor beadhatók

Bucuresti, május 17. A nemzetgazdasági miniszter felhívja a behozatali keretekkel bíró importőröket, hogy a szabadforgalmi devizák ellenében szülő importra vonatkozó kéréseiket bármikor beadhatják és azt az 1939 április 14-i minisztertanácsi jegyzőkönyv rendelkezéseinek megfelelően intézik el. A szabadforgalmi devizakvóták, melyek ellenében import eszközölhető, a következők: a) 30 százalékos exportkvóta bármely szabaddevizájú államból; b) 40 százalékos devizakvóta csak angolai eredetű árukra; c) 20 százalékos devizakvóta

csak angol gyarmati eredetű árukra; d) 20 százalékos devizakvóta francia eredetű árukra; e) 20 százalékos devizakvóta bármely országból behozott, de Párizson keresztül fizethető árukra; f) 15 százalékos devizakvóta belga eredetű árukra; g) 15 százalékos devizakvóta bármely országból behozott, de Brüsszelen keresztül fizethető árukra. A közlemény figyelmezteti az importőröket arra is, hogy a nem kontingentált áruk importja esetén a számla láttamoztatandó.

Szabaddá tett kiviteli cikkek. A bőrfeldolgozásnál visszamaradt gyapju, a női szövetek és a mult évnél régebbi tölgyfakéreg exportálhatók. Az említett gyapjuminőség kiviteléhez a nemzetgazdasági minisztérium iparfejlesztési igazgatósága ad ki engedélyt az országban mutatózó belső kereslet nagyságához képest. A fakéreg exportjánál a járási erdőhivatal igazolja a fa szárazságát.

A Balkán Szövetség gazdasági konferenciájának napirendje. Megírtuk, hogy a Balkán Szövetség gazdasági tanácsának konferenciája tegnapelőtt megkezdődött Bucurestiben. A tanácskozáskor napirendje a következő: 1. Az egyes Balkán államok közötti kereskedelmi kapcsolatok. 2. Közlekedési kérdések. 3. Posta-, táviró- és telefonkapcsolatok az egyes államok között. 4. Turisztikai kérdések. 5. Egyéb kérdések. A delegátusok közben több kirándulást tesznek a Duna és a tengerparti városokba.

A Cluj-i I. Hitközség templomi énekkara

részére keres jóhangu tenor és basszus énekeseket. Jelentkezni lehet naponként este 7—9 óra között Rabetz B. főkantornál. Calea Regele Ferdinand 54.

Befejezték a román-svájci külkereskedelmi egyezmény meghosszabbítására vonatkozó tárgyalásokat. A Bucurestiben tárgyaló svájci delegáció a román-svájci külkereskedelmi egyezmény meghosszabbítására vonatkozó tárgyalásokat befejezte és az egyezmény aláírása még e héten megtörténik. Az egyezmény csak kisebb módosításokkal különbözik az eddig érvényben volt egyezménytől.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.45—143.52
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.97—76.14
svájci frank	31.81—32.29
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csechkorona (hivatalos)	4.68—4.71

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai lanyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1628—1638
angol font, 20%-os kvóta	1411—1425
angol font, 40%-os kvóta	1015—1045
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	185
dollár, 30%-os szabadkvóta	358
svájci frank, 30%-os kvóta	90.75
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
belgas (kliring)	59.25
belgas, 15%-os	58.50
loty, 30%-os kvóta	87.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 3 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyalomati hirdetéseket szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előre fizetés mellett közzéteszünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Románul, németül, franciául beszélő diáklány vállalkozást vagy foglalkozást félnapot egy gyermekkel. Ajánlatokat „Korrekt” jellegre a kiadóba kér.

Fényképet igazolványhoz Friedmann Foto Artist műtermében készíttessen. Str. Regina Maria 46.

Foto Friedmann a gyermekek fényképezése. Str. Regina Maria 46.

Italmérsi engedéllyel és saját házzal rendelkező 45 éves izr, gyermektelen özvegyasszony keres házasság céljából korban hozzáillő gyermektelen özvegy ember ismeretségét. Választ „Italmérsi engedély” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít.

Szovátán „Villa Eva” kóser penzió júniusban 135 lej. Szobát foglalni júniusig ezen a címen: Berkovits Sieu, Déva, Str. Gojdu 15.

Urilány lakótársnő kerestetik fürdőszobahasználattal, esetleg ellátással. Cím a kiadóban.

Kiadó frissen festett két szoba konyhás lakás. M. Viteazul 16.

Mérlegképes könyvelő, évtizedes gyakorlati, perfekt német-magyar levelező, román tudással, vállalkozásos díjazás mellett órási könyvelést. Érdeklődni „Megbízható” jelleggel a kiadóhivatalba, esetleg telefonon Cluj 35-17 számmal.

Butorszállítást, csomagolást Bucurestiben szakszerűen teljesít helyben, vidékre, külföldre butorszállítóközcsoban, liftvanban is. Mandler, Calea Mosilor 23. Telefon 4-06-41.

Eladó gyapjufestő, Rieger gyártmányu, majdnem új. Megtekinthető Salamon olajgyár. Gherla.

Erdélyi kisvárosban bevezetett fogorvosi rendelőház fogorvost vagy fogorvosnőt keresek betársulás végett. Leveleket az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít „Fogorvos” jellegre.

Eladó modern, finomkivitelű kombinált szobák, háló- és ebédlőberendezések, rőcamlé, modern fotelek. Műasztalos, Str. Fr. David 3. Kleinberger.

Mechanikus szombat betartásával bárhol állást vállal. Cím: Ora Fixa, Str. Cipariu 1/c.

Minden javítható! Ne dobja el kiégett villanykörtéjét, megjavíttatja Aladdin. Forduljon hozzá bizalommal. Memorandumul 13.

Pénztárnok és helyi ügynök készpénz óvadékkal állást kaphat. Ajánlatok Clujra „Közmoly garancia” jellegre ezen lap kiadóhivatalába küldendők.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A nyugati határ-erődítményeket megszállták a német csapatok

(Első oldali cikkünk folytatása)

A közvélemény hangsúlyozza, hogy Litvinov váratlan menesztése is ezzel a közeledési törekvással áll összefüggésben, mert az angol- és franciabarát külügyi népbiztos személye nem lett volna alkalmas a kapcsolatok fokozott kiépítésére.

Az United Press munkatársa a híradás végén megjegyzi, hogy Berlinben egyelőre szkeptikusan itélik meg a közeledés lehetőségét, de már is nyíltan beszélik, hogy a legközelebbi időben orosz küldöttség jön a német fővárosba a szorosabb kereskedelmi kapcsolatok lehetőségeinek megvizsgálása céljából. Politikai közeledésről azonban egyelőre szó sem lehet.

A híradás Angliában és Franciaországban óriási feltűnést keltett.

Német lapvélemények Törökország külpolitikájáról

Berlin, május 17. A „Berliner Börsenzeitung“ az új török külpolitikáról szólva kijelenti, hogy nem Németország volt az, amely a régi Törökország bizonyos területeivel gazdagodott meg és nem Németország ül Szíriában, sem Irakban, vagy Palesztinában. Törökország olyan rendszerbe lépett be, amely kiindulási pontja teszi a Balkánnak Anglia által való uralásához. A lap felteszi a kérdést, vajon az Angliával kötött paktum nem zárja-e ki Törökországot a Balkánból és ennek megfelelően Európából is. Megerle, a lap diplomáciai szerkesztője arra a következtetésre jut, hogy a Balkán-kérdést ismét általános tanulmányozás alá kell venni.

A skandináv államok válasza Berlinben

Berlin, május 17. Svédország, Norvégia és Dánia követi délelben megjelentek a birodalmi külügyminiszternél, akinek átadták a három kormány választást a német kormány ama ajánlatára, hogy kössenek kétoldali megemlékező szerződést. A három skandináv állam választást ma teszik közzé az illetékes fővárosokban.

Brüsszel, május 17. (Rador.) A belga távirati iroda közli: Több külföldi lapnak azon híradása, hogy a belga kormány szándékában állana katonai egyezmény megkötése érdekében tárgyalásokat kezdeni Hollandiával, nélkülöznek minden alapot.

Brüsszel, május 17. (Rador.) A Le Soir című lap Verviersből kapott távirata szerint nagyobb csapatmozdulatok történtek a határ-erődítmények megszállása érdekében. A megszállott csapatok száma jelentékeny s főleg motorizált osztagokból áll. A csapatmozdulatok kiterjednek az Aix la Chapelle—Montjoie vidékre egészen Luxemburgig. A lap értesülése szerint Hitler maga rendelte el a már készen álló határ-erődítmények megszállását. A hírt — a lap szerint — jólétesült körök megerősítették.

Berlin, május 17. (Rador.) Mértékadó körök kijelentik, hogy semmilyen rendellenes csapatmozdulat nem történt a nyugat-német határokon mentén és hogy az ottani erődítményeket csak szakemberek szállták meg, amiből nem célszerű különböző következtetéseket levonni.

Párizs, hajlandó tárgyalni Rómával Dzsibuti és a Suez-csatorna kérdésében

Párizs, május 17. Az Oeuvre arról értesül, hogy Francois Poncet római francia nagykövet megbeszélést folytatott Cianoval. Az olasz külügyminiszter kijelentette a francia nagykövet előtt, hogy Olaszország Mussolini március 26-iki beszédének alapján áll, amely a Suez, Dzsibuti és Tunisz ügyét veti fel. A lap értesülése szerint Poncet azt válaszolta Cianoval, hogy Franciaország Suez és Dzsibuti kérdésében hajlandó tárgyalásokba

csatlakozni, de Tuniszt illetőleg az 1935-ben létrejött Laval—Mussolini egyeménihez köti magát.

A berlini és római kormány biztosította a Vatikánt, hogy nem készülnek támadásra

London, május 17. A News Chronicle tudni véli, hogy a pápa elhalasztotta az öthatalmi értekezlet összehívására vonatkozó tervét, mert német és olasz részről biztosítékokat

kapott arról, hogy nem terveznek támadást. A Daily Express úgy értesül, hogy XII. Pius javaslatokat tett Hitlernek és Becknek a danzigi kérdés rendezésére. Ezeket a javaslatokat úgy Varsóban, mint Berlinben figyelemmel fogadták. A pápa úgy véli, hogy a javaslatok mindkét országot kielégíthetik. Ha ez a kísérlet sikerrel jár, úgy a pápa a francia-olasz vita rendezésére tesz javaslatot.

Megkezdődött a Balkán-szövetség gazdasági konferenciája

Gafencu külügyminiszter, a török, görög és jugoszláv küldöttek beszéde a megnyitó ülésen

Bucuresti, május 17. Ma délelőtt fél tizenkettőkor a bukaresti kereskedelmi és iparkamara fogadó termében megkezdődött a Balkán-szövetség 7-ik gazdasági értekezlete.

Gafencu külügyminiszter üdvözlője ebből az alkalomból Görögország, Törökország és Jugoszlávia delegátusait. Rámutatott arra, hogy az utóbbi idők egymást követő eseményei még jobban megerősítették a Balkán-szövetség tagjainak együttműködésére irányuló akaratát. Az önk feladata az — mondotta a külügyminiszter — hogy ennek a politikai egyezménynek megadják azt a szervezeti egységet, amelyre szüksége van. A mi közös biztonsági függetlenségét és békeideálunk állandó erőfeszítést igényel gazdasági érdekeink állandó mérlegelése tekintetében s hogy ezekben a nehéz időkben megtaláljuk kereskedelmi erőink azo-

nos tényezőit, közlekedési rendszereink egymáshoz illesztését. A feladat nem könnyű. Országainkban valamennyien tanulmányoztuk a nemzetgazdaságok fejlesztésének és Közép- és Nyugat-Európa felé való kiterjesztésének lehetőségeit. Ha nem vizsgáljuk meg eléggé az eszközöket, amelyek arra volnának hivatva, hogy kiegészítsék gazdagságunkat a szomszédokéval, akik annyira hasonló feltételek mellett élnek és fejlődnek.

Gafencu külügyminiszter végül hangsúlyozta a Balkán-szövetség 7. gazdasági ülésének kivételes jelentőségét.

Ezután Prodanovici jugoszláv, Xenofon Zolotasz görög és Hassan Saka török delegátus szólalt fel, akik köszönetet mondtak a szívélyes fogadtatásért s kiemelték a Balkán-szövetség gazdasági tanácskozásainak fontosságát.

A japánok visszavonták a Kulangsu szigetén partrattett csapatok egy részét

Tokió, május 17. (Rador.) A Domej távirati iroda jelentése szerint a hsingkingi kormány intézkedéseket hoz a szovjet területekkel közvetlenül szomszédos 8 tartomány védelmére. A tervek megvalósítása 1 milliárd yenbe kerül. A tervek beleilleszkednek az ország gazdasági fejlesztésére vonatkozó öt éves programba. Többek között hatalmas területek mezőgazdasági telepítését irányozták elő.

A Reuter hongkongi jelentése szerint a Duncan és Defender angol torpedónaszádok Kulangsu szigete elé érkeztek, ahol már másik négy angol hadihajó horgonyzik. Sir Percy Noel tengernagy kedden Amoyba érkezett a japán csapatoknak Kulangsuban való partraszállása nyomán előállott helyzet tanulmányozására.

Japán forrásból eredő hírek szerint a Kulangsu szigetén partrattett japán egységek egy részét visszavonták. Egyébként Kulangsu városi hatóságai visszautasították az összes japán igényeket, a rend fenntartására irányuló együttműködés kivételével.

Amoy, május 17. A japán távirati iroda jelenti: A kulangsu városi tanács visszautasította a japán főkonzuli követeléseit, amelyek a városi közigazgatás átadására és a kínai terroristák tevékenységének ellenőrzésére vonatkoztak. A japán kívánságok teljesítése esetén a japánok tulszuba kerülnek volna a kulangsu városi közigazgatásban. Kulangsu szigete, mint ismeretes, Amoy kikötőjével szemben fekszik és nemzetközi koncessziós területet képez.

A további japán követelések értelmében kibővítették volna a választói területet, szavazati joghoz juttatva formozai koreai-

kat, akik japán állampolgárok és akik Fukién tartomány kikötőiben, főleg Amoyban nagyszámúban élnek. A kulangsu városi tanács válaszában hangsúlyozza, hogy megtiltja az összes övintézkedéseket a terroristák tevékenységének megakadályozására. A városi tanácsnak azonban nem áll módjában a koncesszió közigazgatási szervezete, vagy választási rendszerét megváltoztatni. Ezek csak a konzuli terület határait alapján volnának megváltoztathatók.

Franciaország négyszázezer tonna olajat és egymillió tonna gabonát vásárolt Romániától

Párizs, május 17. A Daily Express párizsi híradás alapján jelenti, hogy Franciaország 400.000 tonna olajat és egymillió tonna gabonát vásárolt Romániától.

A lengyelországi ukránok felhagytak a pán-ukrán politikával

GENF, május 17. A Neue Zürcher Zeitung vrsói értesülés alapján arról ír, hogy a lengyelországi ukrán kisebbség magatartása megváltozott, annak ellenére, hogy két hónappal ezelőtt akár forradalmi uton is készek voltak harcolni a független Ukrajna létrehozásáért. Az ukrán kisebbség ma a lengyel érdekek mellett áll. Ebben az értelemben nyilatkozott az United Press előtt Celevic Vladimir, az ukrán parlamenti csoport vezetője.

AMERIKA SZTÁRJAIEHOZ LESZNEK HASONLÓVÁ FOGAI

A híres mozdilagok, a professzionista művészek, a tudományos elgondolások, a Kolynos fogkrém, amelyet fogorvosok ezrei és nagy fehérsége miatt Amerika nagy filmcsillagai ajánlanak.

TAKARÉKOSKODJON VEYEN NAGY TUBUS KOLYNOS antiszeptikus FOGKRÉM

Károly király a kolozsvári kereskedelmi akadémia díszdoktora

Cluj, május 17. A kolozsvári kereskedelmi akadémia, mely az uralkodó nevével viseli, elhatározta, hogy Károly király öféségét az akadémia díszdoktorává választja, hódolata jeléül az uralkodó iránt, a román nemzet grandiózus ujjászületési művéért.

Hazaérkezett Constantinescu pénzügyminiszter

Bucuresti, május 17. Mítica Constantinescu pénzügyminiszter és bankkormányzó ma Olaszországból jövet az országba érkezett. Constantinescu kiszállt Temesváron és felülvizsgálta a Banca Nationala ottani fiókját, valamint a pénzügyigazgatóságot.

A középamerikai német diplomaták értekezlete

Mexikó, május 17. (Rador.) Colenberg német követ Newyorkba utazott, ahol részvesz a középamerikai államokba akreditált német diplomaták értekezletén. A Havas szerint az értekezleten annak lehetőségeit fogják tanulmányozni, hogyan lehetne fokozni a latin-amerikai államokban a német befolyást és kimélyíteni a természetbeni cserére alapított gazdasági kapcsolatokat. A mexikói kőolaj Németország által való felvásárlásának kérdése az értekezlet főtárgyát fogja képezni.

Kétszázezer ember fog felvonulni a spanyolországi győzelmi parádén

Burgos, május 17. (Rador.) Havas: Hivatalosan jelenti, hogy a győzelmű parádén május 19-én 200.000 ember fog, reggel 9 órai kezdettel felvonulni, köztük 15.000 olasz és 2.500 német.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Ez a XXI kongresszus éve! Váltsátok meg a sékelt!

THE DUNA... TUDOSITO... Postafió...
 Adress: Havuta 2...
 Non cooperatio...
 A Népszövetség által...
 Ez az együttműködés...
 A Non cooperation...
 Weizmann Chaim, a...
 Az együttműködés...
 Ez volt az eredménye...
 Miként akkor, úgy...
 A zsidó erők azonban...
 Nemcsak a zsidó...
 Kevés népi közösség...
 ról azt a fegyelmet...
 teszt most tanulságot...
 valsegobb orájában...
 palesztinai zsidó köz...
 forgása alatt 100.000...
 kátesnek. Olyan szol...
 áldozatot követel...
 Mindenki a helyén áll...
 a jisiv szervezeti re...
 sal és pusztítással, ha